

LIETUVOS BANKO BIULETENIS

Kaunas, 1928 mt. spalių mėn. 20 d.

Lietuvos ūkis spalių mėn. pradžioj.

Bendros pastabos.

Spalių mén. pradžioj normališkais metais jau galima visai aiškiai numatyti ekonominio gyvenimo perspektyvas ligi sekancių metų vidurio. Deja, šie metai nėra normališki, ir spalių mén. 1 d. rinktieji daviniai dar turi gana daug trūkumų del to, kad ne visose Lietuvos vietose buvo javai suvalyti, o buvo dar ir tebežaliuojančių. Tačiau, bendraisiais bruožais, vis dėto tiek ekonominė padėtis, tiek perspektyvos jau paaiškėjusios, nors netikrumo laipsnis ir galimi nukrypimai žymiai didesni, ne paprastai būna.

Visų pirmą yra jau visai aišku, kad ekonominės perspektyvų atžvilgiu šiemet atskirios Lietuvos dalys yra labai skirtinės. Bendrai imant, šiemet mes turime tris ekonominius rajonus derėjimui atžvilgiu: gerą, vidutinį ir blogą. Geras derlių rajonas — vietomis net labai geras — apima beveik visą Suvalkiją su Alytaus ir Trakų apskritimis ir Klaipėdos kraštą, kuris, tačiau, daugeliu atžvilgių artimesnis vidutiniams. Visas šis rajonas apima apie 14.000 ketv. kilometrų arba ketvirčiai viso nepriklausomos Lietuvos ploto su apie 650.000 gyventojų. Žemės ūkyj naudojamos žemės štame rajone yra apie 690.000 ha t. y. apie 26% iš visos žemės ūkyj naudojamos žemės.

Vidutinių derlių rajoną sudaro Žemaitijos Telšių, Mažeikių ir Kretingos apskritys, toliau Raseinių, Tauragės, Ezerėnų, Kedainių ir Kauno apskritys. Kai kuriose šio rajono vietose yra jau ir menkų derlių, kitose vėl buvo ir gerų derlių, bet blogos dagojimo sąlygos ir ankstybos šalnos šių vietų visai gerus derlius prilygino vidutiniams. Visas šis rajonas apima apie trečdalį visos Lietuvos ploto ir gyventojų.

Visai aiškus blogų derlių rajonas — tai Biržų-Pasvalio, Panevėžio, Šiaulių ir Rokiškio apskritys. Ugmergės ir Utenos apskritys savo derliais laukuose per daug blogai neatrodė, tačiau blogos dagojimo sąlygos ir juų veikimas derlių kokybes tiek paveikė, kad ir šias apskritis tenka skirti prie menkesnių už vidutinius. Šio rajono plotas sudaro apie 39% viso Lietuvos ploto ir žemės ūkyj naudojamos žemės, o gyvena Jame apie 860.000 žmonių. Padėtis šiame rajone tiek bloga, kad Šiaulių apskritys Žemės Ūkio Tarybos valdybos sušauktas posėdis, kur dalyvavo valsčių atstovai, oficiališkame protokole kvalifikavo Šiaulių apskritys ekonominę padėtį katastrofinga.

Po spalių m. 1 d. yra buvę keletas gražių dienų ir, vėliau gautais daviniais, tiek kviečiai, tiek kiti javai baigiami doroti. Tačiau kaip tik tų pačių rajonų pranešimai sako, kad ir suvalytieji javai del blogo augimo ir dagojimo sąlygų yra labai blogos rūšies.

Paskirstę visą Lietuvą į gerų, vidutinių ir blogų metų rajonus, gausime šitokį vaizdą:

	Plotas (ketyl. km.)	Gyven- tojai	Naudoja- ma žemė (ha)
I Gerų metų rajonas (pietu kr.)	14 100	650 000	690 000
II. Vidut. „ „ (vidurio kr.)	20 000	830 000	910 000
III. Blogu. „ „ (Šiaurės kr.)	21 500	860 000	1 040 000
Iš viso	55 600	2 340 000	2 640 000

Javų derliai 1928 metais.

Apie javų derlius, kiek jie buvo paaiškėję spalių m. 1 d., Lietuvos Banko informacijų skyrius rinko davinius per savo skyrius tais pačiais dėsniais, kaip buvo jie renkami birželio m. galui, t. y.: 1) pasėlių plotui turėjo būti paduoti lygmeniniai skaičiai su pažymėjimu, kiek % daugiau ar mažiau ploto buvo užsėta atatinkamo augalo lyginant su praeitų metų to paties javo plotu, ir 2) apie derlių dydį turėjo būti atsakyta dvejopai: a) procentinis derliaus kiekio santykis su praeitų metų derliumi ir b) jau paaiškėjęs centneriaių derlius iš 1 ha. Davinius rinko skyriai visais jiems prieinamais keliais ir būdais: a) iš apskričių ir rajoninių agronomų, b) ūkininkų, su kuriais banko skyriai turi reikalų (banko skolininkų, mokesčių mokėtojų ir p., c) žemės ūkio organizacijų, d) pirklių, kurie žemes ūkio produktus supirkinėja ir t. t.

Kad tai nėra visai tobūlas derlių statistikai žinių rinkimo aparatas, aišku savame. Tačiau jau birželio m. galui gautieji daviniai, nors su daug trūkumų, bendrai paėmus, davė maždaug tokį pat pasėlių stovio ir spejiamų derlių vaizdą, kaip ir daviniai Centralinio Statistikos Biuro, kuris juos gauna tiesiog iš pačių žemės ūkio korespondentų — ūkininkų. Dabar, spalių pradžiai gautieji daviniai yra ir pilnesni ir patikimesni, nes juos tvarkant ir lyginant su Lietuvos Banko inform. skyriaus turimais daviniais iš kitų šaltinių, tame skaičiuje su Centralinio Statistikos Biuro daviniais — pasirodo toks didelis panašumas, kad yra rimto pagrindo tuos davinius bent apytikriais laikyti. O iš derliaus statistikos duomenų daugiau ir reikalauti negalima

Rugiai. Birželio mén. daviniais rugių derliaus perspektyvos atrodė apie 14% menkiau, negu 1927 m. Vėliau pasitaikiusios oro sąlygos ir pakėnčiamas oras rugiapiūtės metu rugių derlius paveikė teigiamai. Be to, dabar patikrintais daviniais, ir rugių pasėlių plotas atrodo buvę truputį didesnis. Taip, provizoriuiais Lietuvos Banko daviniais, rugių plotas buvo apskaičiuotas 478,000 ha ir taip pat provizoriuiais Centralinio Statistikos Biuro daviniais — 470 00 ha; dabar

patikrintais Lietuvos Banko daviniais rugių pasėlių plotai išeina 487,000 ha.

Kai del rugių derliaus, tai skaičiavimo varijantu *a* išeina 11,157,000 centnerių ir varijantu *b* — 10,662,000 cent. Kadangi skirtumas yra nedidelis, o tikėti daugiau vienam, negu kitam varijantu nėra jokio pagrindo, tai savo skaičiavimams imsime abiejų varijantų vidurkį, kuris sudaro 10,909,000 centnerių arba 545,000 tonų prieš spėjamas 461,000 tonų birželio m. ir prieš 484,000 t. provizoriškai numatyto derliaus CSB. Praeitiems metams rugių derlis CSB buvo apskaičiuotas 538,000 tonų, o vidutinis derlius 1923—27 metams išėjo 524,000 tonų. Tuo būdu šių metų rugių derlius Lietuvos Banko daviniais išeina truputį (1,3%) didesnis už pernykštį. (CSB provizoriniai daviniais rugių derlius išeina apie 10% mažesnis už pernykštį).

Kviečiai. Birželio mén. Lietuvos Banko informacijos skyrius teiravosi tāk apie žiemkenčius kviečius. Dabar klausimai buvo išplėsti ir vasariniams kviečiams. Gautaisiais daviniais, bendras kviečių pasėlių plotas šiemet siekė 130,000 ha (pernai buvo 120,000 ha): provizoriniai CSB daviniais pasėliai siekia 160,000, tuo tarpu kai vidutinis penkių metų (1923—27) kviečių pasėlių plotas siekia tik 115,000 ha. Čia skirtumas tarp Centralinio Stat. Biuro ir Lietuvos Banko informaciją daviniam tikslus, kad tenka pasiaiškinti, kurie gali būti tikresni.

Kad šiemet kviečių buvo daugiau pasėta, negu anksčiau, tai abudu šaltiniai sutinka. Tik LBIS daviniais kviečių pasėlių plotas išeina didesnis už pernykštį 8,3% ir už vidutinį 25%, o CSB daviniais — 33,3% ir 53,8%. Be to, kiek žinoma, rugių ir kviečių bendras pasėlių plotas savo tarpe koresponduoja. Taigi bendras rugių ir kviečių pasėlių plotas Lietuvoje pernai siekė 622,000 ha. LBIS daviniais išeina 617,000 ha ir CSB — 630,000 ha. Taigi bendras kviečių ir rugių plotas abiejų šaltinių daviniais nėra tolimas, tik skiriasi pasiskirstymu, be to, nukrypimai nuo pernykštį žymiai didesni CSB.

Kai del derlių kiekio, tai varijantu *a* išeina 3,093,000 centnerių ir varijantu *b* — 3,849,000 cent., o vidurkis — 3,470,000 cent. arba 174,000 tonų. CSB provizoriniai daviniais kviečių derlius buvo spėjamas ligi 198,000 arba 37,5% didesnis už pernykštį, tuo tarpu kai LBIS daviniais padidėjimas siekia tik 20,8%. Tačiau reikia turėti galvoje, kad Lietuvos Banko daviniai yra visu mėnesiu vėlesni ir priimta dėmesin blogū dagojimo salygų kviečių derliaus sužalojimai, — neskaitant skirtumo, kuris savaimė turėjo pasidaryti del vienam ir antram skaičiavimui paimtų plotų skirtumo.

Miežiai. Miežiamas pasėlių plotas, lyginant su birželio mén. spėtasis, visu 10.000 ha padidėjo ir siekė 165,000 ha. Čia CSB daviniai — 169,000 ha — beveik nesiskiria. Miežių derlius varijantu *a* išeina 3,612,000 cent., o varijantu *b* — 3,587,000, taigi vidurkis — 3,599,000 cent. arba 180,000 tonų, CSB skaičiavimais miežių spėjamas derlius buvo 160,000 tonų. Jei ne mažas skaičiavimo varijantu *a* ir *b* skirtumas, būtų galima LBIS gautąjį skaičių daugiau ginci. Tačiau ir jis yra 4,4% mažesnis už pernykštį ir visu 17,8% mažesnis už buvusių penkių 1923—27 metų vidutinijų derlių.

Avižos. Avižoms pasėlių plotas lyginant su birželio mén. provizoriniai daviniais, tepadidėjo tik 8,000 ha ir siekė 258,000 ha, nors CSB provizoriniai daviniai rodo 291,000 ha. Avižų derliai skaičiavimo

varijantu *a* išeina 5,435,000 cent. ir varijantu *b* — 5,447,000 cent. t. y. skirtunio beveik nėra. Abiejų varijantų vidurkis — 5,441,000 cent. arba 272,000 tonos — už pernykštį derlių išeina 11,9% didesnis.

Žirniai. Žirniams pasėlių plotas taip pat beveik nepakitejo: birželio mén. provizoriniai daviniai rodė 60,000 ha, o dabar — 64,000 (CSB daviniai rodo 70,000 ha). Žirnių derlius varijantu *a* išeina 1,033,000 c. ir varijantu *b* — 1,107,000 c., taigi vidurkis bus 1,070,000 arba 54,000 tonų, t. y. beveik tiek pat, kiek pernai. CSB skaičiavimų rodoma 64,000 tonų, t. y. 18,5% skirtumas, taip pat, reikia manyti, pareina daugiau nuo laiko skirtumo, nes rugpiūčio m. nebuvu galima numanyti nei nenormališkai blogū dagojimo salygų kai kuriuose rajonuose, nei ankstybų šalnų, sustabdžiusių žirnių brendimą.

Vikiai. Vikių pasėlių plotas siekia 66,000 ha (CSB daviniais — 55,000 ha). Derlius skaičiavimo varijantu *a* išeina 1,158,000 cent. ir varijantu *b* — 1,305,000 c., o vidurkis — 1,231,000 cent. arba 62,000 tonų (CSB daviniais — 56,000 t.).

Bulvės. Bulvių pasėlių plotas siekia 117,000 ha (CSB daviniais — 122,000). Bendras bulvių derlius nėmatomas: varijantu *a* 18,776,000 cent., varijantu *b* — 20,556,000 cent., o vidurkis — 19,666,000 cent. arba 983,000 tonų.

Trumpai suglaudę visus šiuos davinius ir lyginami juos su daviniais praeitų metų ir vidurkiais praeitiems penkiems metams, gausime štai ką:

	Pasėlių plotai			Bendras derlius		
	(1000 ha)	(1000 t.)				
	1928*)	1927	1923-27	1928*)	1927	1923-27
Rugiai . . .	487 (470)	502	523	545 (484)	538	524
Kviečiai . . .	130 (160)	120	104	174 (198)	144	115
Miežiai . . .	165 (169)	197	198	180 (160)	188	212
Avižos . . .	258 (291)	310	328	272 ?	243	251
Žirniai . . .	64 (70)	69	67	53 (64)	56	60
Vikiai . . .	66 (55)	66	54	62 (56)	61	51
Bulvės . . .	117 (122)	139	154	983 ?	1,264	1,560
Is viso	1,287 (1,337)	1,403	1,428	2,269	2,494	2,773

Daugiau (+) arba mažiau (—) 1928 metais, skaitant 0% 0%, buvo:

	užsėta ploto lyginant su:		užderėjo lyginant su:	
	1927 m.	1923-27 m.	1927 m.	1923-27 m.
Rugiai . . .	— 3,0	— 6,9	+ 1,3	+ 4,0
Kviečiai . . .	+ 8,3	+ 25,0	+ 20,8	+ 51,3
Miežiai . . .	— 16,3	— 16,7	— 4,3	— 15,1
Avižos . . .	— 16,8	— 21,3	+ 11,9	+ 8,4
Žirniai . . .	— 7,3	— 4,5	— 5,4	— 11,7
Vikiai . . .	0	+ 22,2	+ 1,6	+ 21,6
Bulvės . . .	— 15,8	— 24,0	— 22,2	— 37,0

Linų derliai.

Pirmą kartą Lietuvoje šiemet linų pasėlių plotas buvo skirtinges linų pluoštui ir sėmenims. Dalykas tokis, kad jau iš pat pradžių dalis ūkininkų sėjo linus labai vėlai ir iš anksto buvo pasiruošę linus rauti žalius „tik pluoštui“, o ankstybos šalnos privertė nenuokusius linus rauti daug kur ir ten, kur iš anksto dar buvo tikėtasi sulaukti prinokimo. Lietuvos Banko informaciją sk. gautaisiais daviniais, bendras linų pasėlių plotas siekia 97,000 ha ir nuo Centr. Stat. Biuro skaičiavimų tesiskiria tik 1,000 ha (CSB daviniai rodo 96,000). Tačiau iš to ploto, Lietuvos Banko gautaisiais daviniais, sėmenų tegalima tikėtis ne daugiau

*) Šalimais patiekti daviniai skliausteliuose yra gauta iš CSB

kaip iš 79.000 ha, nes nemažiau kaip iš 18.000 ha bus galima gauti tik pluošto. Tuo būdu bendras linų pasėlių plotas 15,5% didesnis už pernykštį ir 36,6% už penkių metų vidutinių pasėlių plotą, bet sėmenų derliams pasėlių plotas 6% mažesnis už pernykštį, nors už penkių metų vidurkį (71.000 ha) 11,3% dar išeina didesnis.

Sėmenų derlius skaičiavimo varijantu *a* išeina 455 000 centneriai ir skaičiavimo varijantu *b* — 476.000 centneriai, tuo būdu vidurkis išeina 466.000 centneriai arba 23.300 tonų.

Linų (pluošto) derlius skaičiavimo varijantu *a* išeina 589.000 cent., o varijantu *b* — 614.000 c., tuo būdu vidurkis bus 602.000 cent. arba 30.100 tonų.

Lyginant linų ir sėmenų derlius su priešais metais gauname šitokį vaizdą:

Pasėlių plotas (ha)	Derlius (tonos)	1928 m. užderėjo						
		daugiau (+)	arba mažiau (-)					
1928	1927	1923-27	1928	1927	1923-27	1927	1923-27	
Sém.	79.000	84.000	71.000	23.300	35.700	35.300	-34,7%	-34,0%
Linai	97.000	84.000	71.000	30.100	33.600	34.700	-10,4%	-13,3%

Isižiūrėjė į patiekluosius davinius mes pamatysime, kad šiu metų javų derlius visoje Lietuvos galima laikyti vidutiniu, ir tik bulvių derlius visai blogas, nes už vidutinių penkių metų derlių išeina 37% mažesnis. Šis bulvių nederlius dalinai galėtų būti kompensuotas didesnio kitų javų derliaus tuose rajonuose, kur bulvės neužderėjo. Deja, kitų javų, ypač vasarojaus, derliai kaip tik mažesni ten, kur ir bulvių užderėjo mažiausia, o rajonuose, kur javai užderėjo gerai, neblogiausia gauta ir bulvių. Aiškiau bus matyti, jei šiu metų derlius paskirstysime jau minėtais derlingumo rajonais ir paimsimė jų santykį su tų rajonų gyventojais.

Nr.	Eil.	Bendras derlius rajonais (1000 t.)			1928 m. tenka vienam gyventojui (kg.)						Daugiau (+) ar mažiau (-) tenka 1 gyv. kg. blogam rajone, lyginant su vidurkiais iš			
		I Geras	II Vidutinis	III Blogas	Atskiruose rajonuose			Visuose rajonuose			1928 m.	1923-27 m.	1928 m.	1923-27 m.
					I	II	III	1928 m.	1923-27 m.					
1	Rugiai	195,5	177,8	172,7	300,8	214,2	200,8	233,3	223,5	— 32,5	— 22,7			
2	Kviečiai	47,3	52,2	74,0	72,8	62,9	86,0	74,1	44,4	+ 11,9	+ 41,6			
3	Miežiai	71,7	61,8	46,4	110,3	74,5	53,9	76,9	84,6	— 23,0	— 30,7			
4	Avižos	102,8	104,7	64,5	158,2	126,1	75,0	116,2	140,1	— 41,2	— 65,1			
5	Bulvės	439,4	323,2	220,7	676,0	389,4	256,6	420,2	666,7	— 163,6	— 410,1			
6	Vikiai	20,3	22,7	18,5	31,2	27,3	21,5	26,3	23,1	— 4,8	— 1,6			
7	Žirniai	9,6	16,8	27,0	14,8	20,2	31,4	22,9	28,6	+ 8,5	+ 2,8			
8	Sėmenys	5,9	7,5	9,8	9,1	9,0	11,4	9,9	14,7	+ 1,5	— 3,3			
9	Linai	5,3	9,0	15,9	8,2	10,8	18,5	16,0	14,8	+ 2,5	+ 3,7			

Bendros išvados.

Iš patiekluų davinių matyti, kad šiu metų ekonominiés sunkenybės pareis ne tiek nuo vasarinių javų mažesnio derliaus, kiek nuo nelygaus derlių pasiskirstymo atskiruose rajonuose. Jei imsimė tik tai svarbiausius maistui javus — rugių, kviečius, miežius, avižas ir žirniai — drauge, tai šiu metų bendras derlius — 1.224.000 t. — išeina dar didesnis už pernykštį (1.169.000 t.), nes labai geras kviečių derlius ir geresnis avižų derlius pilnai padengia kitų javų nedateklius. Mišinio ir vikių derliai taip pat nėra blogiausiai, o naujausi daviniai iš labiau nukentėjusių rajonų taip pat sako, kad kviečiai vis delto pavyko beveik visur suvalyti, o vasarojo valymas, kad ir nevisur sunokusio, eina prie galio. Taigi javų derliaus kiekiai savaiame nieko bloga nepranašauja. Tačiau jau tų pačių javų **kokybė**, ypač jei imti atskirus rajonus, sudarys rimtesnių sunkenybų. Pav., pranešimai iš šiaurės rytių rajonų (Panevėžio ir kt.) sako, kad malūnai beveik negali vietas javų naudoti geresnio malimo reikalams ir priversti, nežiūrint didelio vietas kviečių pertekliaus, importuoti iš kitų rajonų. Tuo būdu daugiausia nukentėjusių rajonų kviečių pertekliai negali rasti pirkėjų ir negalės duoti tos naudos, kokioms duoti galėtų. Iš kitos pusės, malūnai, importuodami reikalingus grūdus iš tolimesnių rajonų, turės pridedamų išlaidų ir tai, be abejonių, veiks miltų kainas. O iš pridedamų davinų mes matome, kad nukentėjusis rajonas apima beveik 40% viso Lietuvos ploto ir gyventojų, o derlių didesni pertekliai susikaupę tik apie 25% plote ir tik apie ketvirtadalį gyventojų „gerų metų“ gerybėmis naudotis galės. Del to nenuostabu, kad, pav., pranešimuose iš atskirų Suvalkijos ir Klaipėdos krašto vietuose pabrėžiama apie

gerą, palyginti, pirklių ir kitų gyventojų sluoksnį ūpą ir neblogas perspektyvas ateicių, tuo tarpu pranešimai iš šiaurės rytių rajono vienu balsu kalba apie sustingusį ekonominį gyvenimą ir prislėgtą ūpą sąryšyj su nepergeriausiomis perspektyvomis. Juk daugiau nukentėjusiam rajone, pav., skaitant vienam gyventojui žymiai daugiau išeina, negu normališkai, tik kviečių ir truputį daugiau žirnių ir linų. Tuo tarpu rugių, lyginant su vidutiniais 1923-27 m. daviniais, išeina mažiau 10,2% miežių — 36,3%, avižų — 46,5%, bulvių — 61,5% vikių — 6,9%, sėmenų — 22,4%. Iš čia matome, koks didelis trūkuinas, lyginant su įprastais derėjimais, šį metą atatenka nukentėjusių sričių gyventojams. Be to, kaip tik tose pačiose srityse mažiau užderėjo ir menkesnės vertės pašarai, tuo tarpu tenai jau daug pastangų padėta pieno ir gyvulių ūkiui išplėsti.

Žymiai paramą nukentėjusių rajonų ūkiui ir drauge Lietuvos Banko valiutų fondui galėtų duoti linai, kurių derlius, iš žymiai padidinto pasėlių ploto, daugiau nukentėjusių rajonuose numatomas visu ketvirtadaliu arba 25% didesnis už vidutinių derlių 1923-27 metais. Tačiau gautieji daviniai sako, kad daugelis šio rajono linų bus nedidelės komercinės vertės, ir ne tiek delto, kad raunami dar nesubrendę, o del to, kad to paties pasėlio linai daugelyj vietų nelygiai augo ir dabar, jau raunami arba nurauti, susidea iš labai ivairaus brendimo ir ivairaus pluošto ilgumo. Rinkoje tokii linai bus žymiai pigiau vertinami. Be to, bendras visoje respublikoje linų derlius, nežiūrint padidėjusio ploto, turimas daviniais, išeina nedidesnis už pernykštį, o pernykštis linų derlius buvo mažesnis už praėjusių penkių metų vidutinių derlių.

Javų prekybos perspektyvos.

Javų prekybos perspektyvos sekanciais ūkio metais Lietuvoje atrodo, gryna komerciniu atžvilgiu, ne blogiausios, kadangi nors javų derliai, bendrai paėmus, nėra dideli, tačiau, del didelių skirtumų atskiruose rajonuose, vieni rajonai turės nemažų perteklių parduoti, o kiti, noroms nenoroms, turės iš kur nors trukumus papildyti. Del šios priežasties javų prekyba galės turėti ne mažesnę apyvartą, kaip normaliai metais, kai visuose rajonuose derėjimai vienodi ir prekybos apyvartos patenka tik kiekiai, reikalingi didesniems miestams vartoti ir eksportui į užsienius.

Kai del javų prekybos su užsieniais, tai čia perspektyvos atrodo mažiau palankios „Bulletin de Statistique Agricole et Commerciale“ daviniais rugsejo mėn., pasaulinis svarbesniųjų javų derlius atrodo šitaip (mil. tonų):

	1928 m.	1927 m.	1926 m.	1925 m.
Kviečiai	104	94	94	90
Rugiai	41	44	41	45
Miežiai	34	29	28	30
Avižos	63	55	57	57

Padaudotieji daviniai rodo, kad pasaulinėje rinkoje šiemet didesnių, negu pernai, paklausų tegali būti nebent tik vieniams rugiamams, nes kviečių, miežių ir avižų derliai šiemet žymiai didesni. Tačiau rugių derlius šiemet, imant visą Lietuvą, tėra tik vidutinis, o

turint galvoje neužderėjimą bulvių, vargu bau gali likti didesni rugių kiekiai eksportui. Iš miežių derliaus šiemet taip pat didelių kiekij eksportui laukti netenka. Tuo būdu lieka tik kviečiai ir dalinai avižos, kurių derliai šiemet geresni, tačiau kaip tik kviečių ir avižų derlius šiemet žymiai geresnis ir visame pasaulyje, o Lietuvos javams paklausus nulemiantieji derliai Europoje atrodo šiaip (mil. tonų):

	1928 m.	1927 m.	1926 m.
Kviečiai	53	46	48
Rugiai	40	42	40
Miežiai	19	17	17
Avižos	37	31	32

Tarptautinto žemės ūkio instituto duomenimis, šiemet didesnį paklausą kviečiam – nes šiek tiek mažiau užderėjo – tegalima tikėtis tik Anglijoj, Ispanijo ir Portugalijo. Tačiau tie kraštai savo kviečių nepritekliai visuomet padengia iš Amerikos ir Kanados, kur šiemet rekordinis kviečių derėjimas. Be to, pasaulinėje rinkoje kviečių kainos nukritusios ligi rugių kainos, ir jei ne saugojamieji muitai, tai kainos kviečiam, o ir kitimis javams, Lietuvoj būtų žymiai mažesnės.

Kokios javų prekybai perspektyvos, galima šiek tiek spręsti ir iš derliaus davinijų sugretinimo su atatinkamų ūkio metų eksporto-importo daviniais. Tai parodo pridėdamojoj lentelė (tonomis *).

	1928 m.	1925/6 m.	1926 m.	1926/7 m.	1927 m.	1927/8 m.
	derlius	eksp.	imp.	derlius	eksp.	imp.
Kviečiai	144 000	2.336	26	114.000	134	2
Rugiai	663.000	1.316	236	351.000	53	2727
Miežiai	245.000	1.182	—	249.000	3995	—
Avižos	243.000	710	—	320.000	139	—
Žirniai	64.000	515	—	54.000	944	—
Vikiai	53.000	6.711	—	61.000	8087	—

Iš paduotujų davinijų matyti, kad didesni svyruvimai tėra buvę tik rugių užsienio prekyboje, kai 1926/7 metais buvo importuotas didesnis rugių kiekis, tačiau jų dalis 1927/8 m. buvo vėl išvežta atgal, dargi nepaleidus apyvarton. Bendrai paėmus, javų eksportas svyruoja daug mažiau, negu derėjimų statistikos daviniai. Tai suprantama: derėjimų statistikos daviniai visuomet gali būti tik apytikriai be to, juo didesni derėjimai – juo mažesnės kainos ir didesnis vartojojamas vietas reikalams, ir atvirkščiai: net ir mažiems derėjimams esant, dalis javų eina eksportui, nes esant būtiniems pirkimams, daugiau susispaudžiama ir mažiau vietas reikalams vartojoama, kad būtų galima bent kiek parduoti neatidedamoms išlaidoms padengti.

Štieje veiksnių reikia turėti galvoje ir šiu metų derlių vertinant užsienių prekybos atžvilgiu. Vidutinis rugių derlius ir rekordinis kviečių derlius visai dar nereiškia, kad šiemet rugių galės būti eksportuota nemažiau, kaip pernai, o kviečių – visas skirtumas, kurį gali sudaryti, pav., šiu metų didesnis derlius. Šitaip tikėti neduoda pagrindo ne tik šiemetinės bulvių nepritekliai, del kurio ūkininkai ir miestelėnai privalės daugiau rugių ir kviečių savo reikalams, bet ir del menkesnės komercinės bei maistinės jų kokybės ir del reikalo daugiau gyvuliams sužerti. Norėdami javų eksporto galimumus išaiškinti, paimsimos praėjusių trijų metų javų derėjimų statistikos ir užsienių prekybos duomenų koeficijentus ir jais vaduodamies paméginsime spėti javų eksporto tikimybę.

Vidutiniai 1925-7 m. derėjimai ir javų eksportas.

	1925-7 m. vidut der- lius ton.	1925-7 m. nett ^{**} eks- p. %	1925-7 m. eksp. santyk. tonomis	1928 m. nett eks- p. %	1928 m. spėjamas derl. ton.	1928 m. spėjamas ekspl. ton.
Kviečiai	139.000	809	0,58%	174.000	1.000	
Rugiai	517.000	242	0,04%	545.000	200	
Miežiai	227.000	2 561	1,13%	180 000	2.000	
Avižos	269.000	591	0,22%	272.000	600	
Žirniai	58 000	1.173	2,02%	53 000	1.100	
Vikiai	68.000	7.241	10,65%	62.000	6.600	

Žinoma, triju metų patyrimo davinijų panašios rūšies tikimybėms spėti yra permaža, juo labiau, kad metų būta labai skirtingu ir su dideliais netikėtumais, jų tarpe ir tokais, kad 1926 m. žymiai mažesnis kviečių derlius davė eksporto netto (atskaičius importą) 134 tonas, 1927 m. daug geresnis derlius davė 11 tonų netto importo. Vis delto spėjamieji duomenys yra galimių srityje, ir tuomi norime tik pabrėžti, kad kol kas nėra jokio rimto pagrindo forsuoti javų importą, o vietoj to reikia daryti visos pastangos, kad derlingujų vietų javų pertekliai būtų savo laiku pigiausiomis priemonėmis pristatom, reikalui išlikus, į nederlingus rajonus, kur jau dabar, pav., bulvėms

*). Ūkio metų eksporto davinijams yra paimti nuo rugpiūčio 1 d. liepos 31 d. atatinkamų metų skaičiai.

**) Atskaičius importą.

mokama apie 15 litų už centnerį, nors maistinumo atžvilgiu kviečių centneris išeina daug pigiau.

Linų ir semėnų eksporto perspektyvas tenka spėti taip pat iš praeities davinių ir tais pačiais metodais. Davinius gauname štai kokius:

Linai:

	Derlius (tonos)	Atatinkamų metų derliaus eksportas (tonomis)	Atatinkamų metų eksp. santykis su derliumi 0/0%
1924 m.	32.600	13.300	40,8%
1925 "	38.800	19.700	50,8%
1926 "	33.400	21.500	56,0%
1927 "	33.600	15.000	44,6%
1924-7 m.	143.400	69.500	48,5%
1928 m.	30.100	— (48,5%)	= 14.600 t.)

Sėmenys:

1924 m.	33.900	16.700	49,3%
1925 "	39.900	24.900	62,4%
1926 "	40.000	29.300	73,3%
2927 "	35.700	20.800	58,3%
1924-7 m.	149.500	91.700	61,3%
1928 m.	23.200	— (61,3%)	= 14.200 t.)

Tuo būdu išeina, kad jei šiu metų linų ir sėmenų eksportas perdaug nenukryps nuo paprastai būnančių koeficijentų, tai linų eksportas būtų mažesnis už pernykštį tik apie 0,3%, o sėmenų — apie 37,1%. Be to, iš atskirų metų nukrypimų santykio išeina didesnė tikimybė, kad sekancią metų 14.200 t. sėmenų eksporto spėjamas dydis bus greičiau maximalinis, ne minimalinis.

Pramone.

Pramonės veikimas per pastaruosius tris mėnesius, bendrai imant, éjo tuo pačiu tempu, kaip ir vasaros viduryj. Rajonuose, kur del liūčių ar kitų priežascių paaiškėjo sunkūs metai ūkininkams, ir pramonės įmonės, dirbančios vienos reikalams, veikia nedrąsiai, prisibijodamos. Tačiau pačios stambiosios mūsų pramonės šakos — medžio apdirbamoji, odų dirbtuvės ir p.—dirba po senovei, nes jų gamybos plėtimas pareina daugiau nuo paklausų užsieniuose.

Iš vadinės reikšmės pramonės įmonių tam tikrū, iš anksto nenumatyta, sunkumų susilaikė alaus ir iš dalies vaisvandeniu pramonė, nes žmonės del šaltos vasaros šiu produktų žymiai mažiau vartojo, ir del to teko gamybą siužinti arba bent atsisakyti nuo žymesnio sezoninio gamybos plėtimimo. Pav., šiu metų birželio m. alaus gamyba buvo perėjusi 1 mil. litrų pries 880.000 l. 1927 m. birželio m. Tuo tarpu liepos m., kai paprastai gamyba būdavo didžiausia ir siekdavo beveik 1.100.000 litrų, šiemet sumažėjo ligi 950.000 l. ir vėliau nepasitaisė. Be to, kai kuriose varykllose, ypač Klaipėdos, ir be to esą likę dideli vasaros alaus kiekiai, ir tai gali sudaryti nemažų nuostolių (nes pagaminto alaus per daug ilgai laikyti negalima).

Naujų pramonės įmonių per praeitus tris mėnesius neįsisteigė, jei neskaityti kai kurių patobulinimų arba praplėtimu darbų kai kuriose iš senesniųjų.

Firmų bankrotai pastaruoju laiku vél émē reikštis dažniau. Lietuvos Banko informaciją skyriaus daviniais, nuo pradžios metų ligi spalių 1 d. visoje Lietuvoje subankruavo arba neišsimokamom padėtin

pateko 30 įvairių firmų su beveik dvieju milijonais litų skolų, kurios likviduojamos sumokant kreditoriams 30—50%, ir tik išimtinais atsitikimais likvidacija eina patenkinant nemažiau kaip 70% kreditorų. Jei prileisti, kad vidutiniškai likvidacija išeis su 50%, tai vis delto jau per 9 mén. del įvairių firmų bankrotų jų kreditoriai turės apie 1 mil. litų gryno nuostolio.

Sulig skaičiaus, du trečdaliai (20) visų bankrotų tenka provincijai ir vienas trečdalis (10) — Kaunui; tačiau žiūrint kapitalu ir skolų didumo — Kauno firmų bankroto suma siekia nemažiau kaip 1,2 mil. litų, o visai provincijai drauge su Klaipėdos kraštu tenka tik apie 800 tūkst. litų. Provincijos bankrotai daugiausia liečia įvairios rūšies koperatyvus (bankelius arba žemės ūkio koperatyvus ir p.) ir jų skolų likvidacija eina paprastai su ne mažiau kaip 50% (išimtį sudaro Vilkaviškio žemės ūkio draugija, kur likvidacija tegalės būti padaryta sumokant kreditoriams tik apie 25—30%). Kaune bankrotavo beveik išimtinai privatiniai pirkliai (dauguma manufaktūros p.) ir jų skolų likvidacija svyruoja tarp 25—40%.

Sunkion padėtin atsidūrusi Lietuvos ūkininkų koperatyvų Sajunga, kurios nuostoliai viešai spaudoje buvo vertinami apie 1.750 tūkst., į visus čia minėtus skaičiavimus neįeina. Jei ir šią insolvenčią laikyti jau įvykusiu bankroto faktu, tai šių metų pirmųjų devynių mėnesių visos Lietuvos firmų bankroto sumų tekėti vertinti netoli 4 mil. litų.

Lietuvos prekyba su užsieniais.

Lietuvos užsienių prekyba 1924-1928 m. (mil. lt.)

Metų ir mėn.	Eksportas	Importas	Eksportuota daugiau (+) arba maž. (-)
1924 m.	266,58	206,53	60,05+
1925 "	242,72	252,70	9,98—
1926 "	253,30	240,70	12,60+
1927 "	249,93	265,69	15,76—
1927 m. I . . .	26,25	16,62	9,63+
" " II . . .	25,58	15,70	9,88—
" " III . . .	24,77	23,88	0,89—
" " IV . . .	17,98	21,41	3,43—
" " V . . .	18,95	19,60	0,65—
" " VI . . .	16,23	22,82	6,59—
" " VII . . .	14,73	23,54	8,81—
" " VIII . . .	17,28	26,73	9,45—
" " IX . . .	17,31	24,95	7,64—
" " X . . .	21,15	24,13	2,98—
" " XI . . .	25,02	23,93	1,09+
" " XII . . .	20,66	22,39	1,73—
1928 m. I . . .	27,41	19,32	8,09+
" " II . . .	21,64	21,93	0,29—
" " III . . .	18,12	31,10	12,98—
" " IV . . .	14,61	24,51	9,90—
" " V . . .	17,36	27,22	9,86—
" " VI . . .	19,28	24,48	5,20—
" " VII . . .	19,86	21,42	1,56—
" " VIII . . .	22,22	25,72	3,50—
" " IX . . .	22,40	25,61	3,21—

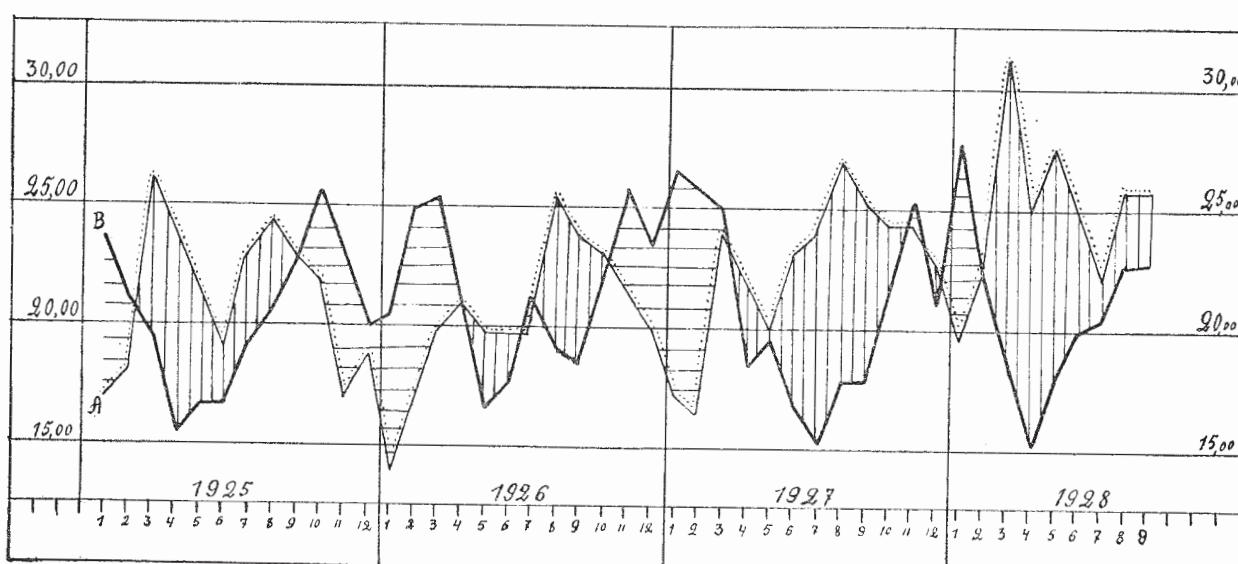
Šiuo metu galima laikyti jau galutinai paaiškėjusi daiktų, kad šiu metų užsienių prekybos balanso nepriteklius sieks kelių dešimčių milijonų litų. Jei prileisti, kad likusiųjų 3 mėnesių eksportas ir importas eis praėjusių mėnesių dydžiais, tai nepritekliaus reikėtų

A. Importas.

Lietuvos užsienių prekyba 1925–8 m.

(milijonais litų)

B. Eksportas.

aukti apie 50 mil. litų. Tačiau yra rimto pagrindo prileisti, kad likusių trijų mėnesių eksportas ir importas seks prieitų vienai ar kitai metų dydžiui; tuo atvėju galimi laukti nepritekliaus kiek mažesnios, bet ir tai skirtumas išeis tik apie 5—10 mil. lt. Tuo būdu išeina, kad turimieji šiu arba senesnių metų daviniai mūsų užsienių prekybos deficitą pranašauja apie 40—45 mil. litų. O tai jau suma didesnė, negu ligi šiol normališkai būdavo gaunama iš amerikiečių (apie 30 mil. lt. kas metai).

Lietuvos užsienių prekyba per 9 mėn. (sausio—rugsėjo mėn.)

	Eksportas	Importas	Eksportuota daugiau (+) ar mažiau (-)
			Miliionais litų
1928 m.	182,88	221,30	38,42—
1927 "	179,09	195,25	16,16—
1926 "	182,96	176,97	5,99+
1925 "	174,27	195,64	21,37—
1924 "	188,19	153,47	34,72+

Lygindami šių metų pirmųjų devynių mėnesių užsienių prekybos davinius su prieitų metų to paties laiko daviniais, mes matome, eksportuojama buvo:

	1928 m.	1927 m	1928 m. daug.+ ar maž.—
Arklių 1000 št.	18,60	22,90	4,30—
Galvijų "	23,40	29,00	5,60—
Kiaulių "	19,10	33,40	14,30—
Šviežios mėsos 1000 tonų	1,10	1,70	0,60—
Sviesto	2,20	1,60	0,60+
Kiaušinių — milijonai št. .	52,60	55,00	2,40—
Javų 1000 tonų .	11,30	7,20	4,10+
Sémenų " " .	3,70	8,70	5,00
Linų " " .	8,00	14,70	6,70—
Popiermedžių " " .	118,60	33,50	85,10+
Rastų " " .	32,40	21,70	10,70+
Lentų " " .	39,40	36,10	3,30+
Faneros " " .	4,80	3,20	1,60+
Celulozos " " .	34,00	30,30	3,70+

Per prieitus devynis mėnesius (nuo sausio 1 d. iki spalį 1 d.) importas siekė 221,3 mil. litų, o eksportas 182,9 mil. lt., t. y. nepriteklius siekia jau beveik 40 mil. litų. Lyginant su prieitų metų užsienių prekybos daviniais, eksportas šiemet 3 mil. didesnis, bet importas didesnis 26 mil. lt. Šių metų eksporto vertė yra visai tokia pat, kaip buvo 1926 m. pirmuoju 9 mėn., tačiau importas 1926 metų tesiekė tik 177 mil. litų ir tuo būdu už šių metų to paties laiko importą buvo 44 mil. mažesnis.

Importas į Lietuvą tuo pačiu laiku reiškėsi šitaip:

	1928 m.	1927 m.	1928 m. imp. daug. (+) ar maž. (-)
Südytos silkės	1000 t.	9,70	9,70
Ryžiai	" "	2,40	1,70 0,70
Cukrus	" "	18,60	16,70 1,90
Dirbtinės trąšos	" "	90,80	81,00 9,30
Geležis	" "	18,80	12,60 6,20
Žibalaš, nafta ir p.	" "	21,40	15,90 5,50
Benzin., gazol. ir p.	" "	3,00	2,50 0,50
Anglis, koksas	" "	153,90	161,70 7,80
Cementas	" "	41,70	38,19 3,60
Oda ir jos dirbiniai	" "	1,10	1,20 0,10
Manufaktūra	" "	2,80	2,70 0,10
Popieris ir jo dirbin.	" "	4,00	3,30 0,70
Stiklas	" "	1,70	1,40 0,30
Žemės ūkio mašinos	" "	1,70	1,20 0,50
Traktoriai, lok. ir p.	" "	0,60	0,40 0,20
Visos kitos mašinos	" "	1,80	0,80 1,00
Automobiliai	" "	0,50	0,40 0,10
Gelež. ir plieno dirb.	" "	1,80	1,20 0,60
Skardos dirbiniai	" "	1,00	0,80 0,20

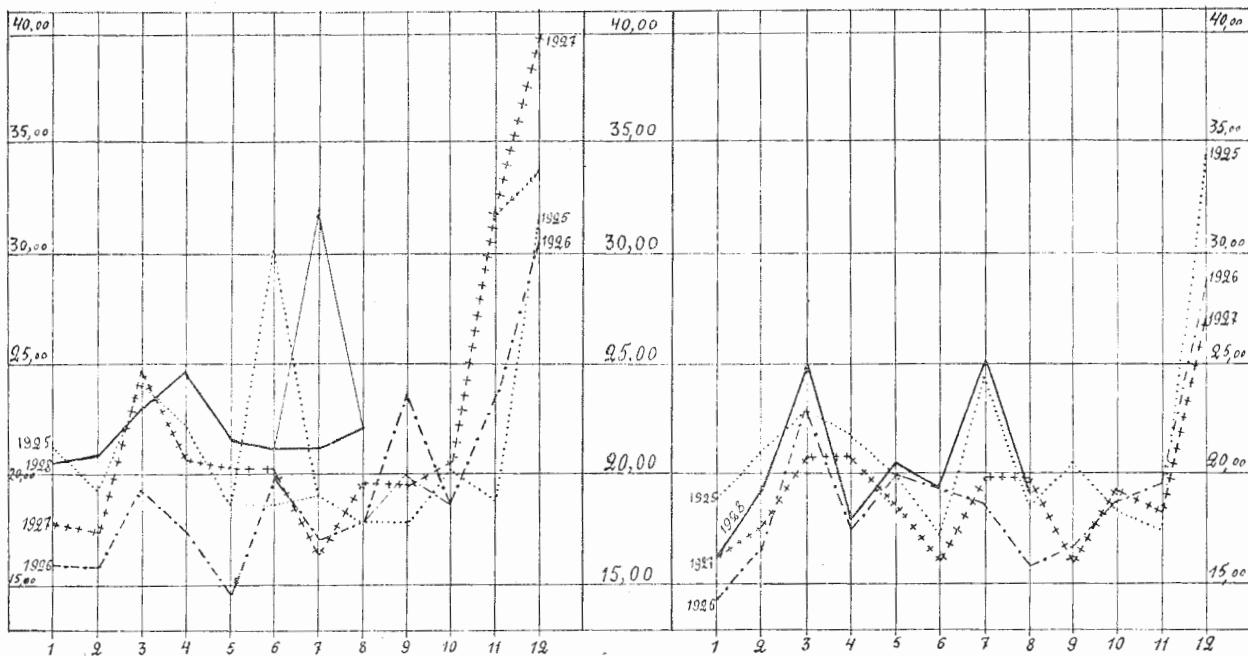
Iš čia matome, kad šiais metais buvo eksportuota daugiau tik sviesto, javų ir miško medžiagos arba jos dirbiniai. O visų kitų produktų eksportuota žymiai mažiau. Tuo tarpu importuota beveik visų prekių daugiau, išskiriant anglį ir silkes.

FINANSAI.

Pajamos

Lietuvos valstybės pajamos – išlaidos
(milijonais litų)

Išlaidos

Trečiąjį šių metų ketvirtį valstybės iždo pajamos ir išlaidos ėjo, bendrai imant, ta pačia kryptimi, kuria jau eina nuo šių metų pradžios. Iš pridedamujių diagramų matyti, kad tiek pajamos, tiek išlaidos šiemet yra didesnės, negu pernai ar užpernai. Tačiau jei lyginimė su daviniais 1925 m., tai rasime gana žymų skirtumą, ypač pajamose, kur 1925 m. birželio mėn. parodytas labai didelis prasikišimas. Tačiau šis prasikišimas yra dirbtinis. Dalykas tokis, kad 1925 m. į birželio mén. pajamas buvo iutraukta 8,7 mil. litų iš praėjusiųjų metų pertekliaus ir 2,7 mil. litų iš paskolų. Šias pozicijas atėmė mes gausime, užuot parodytu 30,24 mil., tik 18,8 mil., ir tuo budu 1925 m. birželio m. pajamų linija nukris dargi už 1926 m. normos. Iš kitos pusės, šių metų liepos mén. liniją būtų galima taip pat žymiai pakelti, nes formaliskai į to mėnesio pajamas buvo išskaityta 10,2 mil. praeitų metų likučiu ir oficialiskai liepos m. pajamos yra parodytos 31,7 mil. lt. Iš bendrosios eigos nepaprastai išsikišusi pa-

jamų linija 1926 m. rugsėjo mėnesiui ir 1927 m. gruodžio m. turi tų pačių priežasčių, nes 1925 m. gruodžio m. pajamos bugalteriškai padintos 2 mil., 1926 m. rugsėjo m. 3,6 mil. ir 1927 m. gruodžio m. – 6,4 mil. Šitas pataisas pajamų linijoje padarė mes gausime vienai nusistovėjusią valstybinių pajamų eiga su dvemis pakilimais: pavasarį ir vėliau rudenį bei žiemos pradžioje.

Kai del išlaidų, tai jos pas mus sekā pajamas tačiau birželio–liepos mėnesiais, kai pajamų būna mažiausia, einamosios išlaidos visuomet padidėja. Iš šios vagos, bendrai imant, neiškrypo ir šių metų išlaidos, nors jos šiemet didesnės, negu kada nors anksčiau.

Žiūrint atskirų pajamų rūšių, šiemet per pirmuosius 8 mėnesius žymiai prasikiša, lyginant su praeitų metų tais pačiais mėnesiais, netiesioginiai mokesčiai, valstybės įmonių ir valstybės turto ir kapitalų pajamos.

Pajamos atskiromis mokesčių grupėmis per pirmuosius aštunonis mėnesius (milijonais litų):

	1928 m.	1927 m.	daug. (+) arba mažiau (-)
	m.	8 m.	
1. Resp. Prezidentas	0,20	0,12	+0,08
2. Seimas . . .	0,15	0,54	-0,39
3. Ministerių Kabin.	2,16	2,09	+0,07
4. Vid. Reikalų M-ja	14,15	15,06	-0,91
5. Finansų "	22,87	18,67	+4,20
6. Žemės Ūkio "	27,17	20,81	+6,36
7. Švietimo "	23,12	20,07	+3,05
8. Teisingumo "	6,16	5,06	+1,10
9. Susisiekimo "	36,41	37,46	-1,05
10. Užsienio Reik."	2,65	3,19	-0,54
11. Krašto Apsaug."	36,47	26,48	+9,99
12. Valstyb. Kontrolė	0,78	0,70	+0,08
Iš viso .	172,29	150,25	+22,04

	1928 m.	1927 m.	daug. (-) arba mažiau (-)
	8 m.	8 m.	
1. Tiesioginiai mokesčiai	21,12	20,12	+1,00
2. Netiesioginiai mokesčiai	78,35	68,67	+9,68
3. Papild. mokesčiai :	6,89	7,00	-0,11
4. Rinkliavos	5,84	5,80	+0,04
5. Valst. įmonių paj.	31,93	29,60	+2,33
6. Valstybės turto ir kapitalo pajamos	23,18	17,86	+5,32
7. Atsiteisimas su valstybės iždu .	7,14	7,33	-0,19
8. Ivarios pajamos .	1,09	0,89	+0,20
Iš viso .	175,54	157,27	+18,27

Šiek tiek mažiau gauta iš papildomų mokesčių ir atsiteisimo su valstybės iždu.

Tuo būdu per pirmuosius aštuonis mėnesius gauta 18 mil. litų daugiau negu pernai. Tačiau iš trisdešimt devynių mūsų biudžeto pajamų paragrafų šitame padidėjime aktingiau dalyvavo tik šeši, 1) § 3—prekybos ir pramonės mokesčiai—su 5,3 mil. litu prieš 4,5 mil., 2) § 10 tabokos mokesčiai—su 8,6 (7,7), 3) § 14 monopolių pajamos—su 28,9 (26,2), 4) § 21—muitai—su 37,6 (31,8), 5) § 25—plačiuju geležinkelio rinkliava—

su 21,9 (19,0) ir 6) § 28—miškų pajamos — su 19,5 (15,6). Kitų pajamų nukrypimai į vieną ar antrą pusę labai nežymūs, išskiriant pašto rinkliavą (§ 23), kur pajamos šiemet per 8 mén. beveik milijonu mažesnės už pernykštės (4,4 prieš 5,2 mil. lt.).

Kai del išlaidų, tai jos taip pat didesnės.

Prieš 18 mil. arba 11,6% padidėjusis pajamu stovi šiemet 22 mil. litų arba 14,7% padidėjusių išlaidų pirmiesiems 8 mėnesiams.

Bankai ir kredito įstaigos 1928 m. liepos 1 d.

Paduodamieji Lietuvos Bankų ir kredito įstaigų balansai Lietuvos Banko informacijų skyriaus yra susstatyti tais pačiais pagrindais, kaip ir suvestinių balansai, išspausdinti L. B. biuletenyje š. m. liepos 15 d.

Dviejų bankų balansuose yra esminio pabūdžio pakeitimų:

1) Žemės Banko realizuotų akcijų kapitalas nuo sausio 1 d. padidėjo ligi 27 mil. litų (buvo ne pilni 20 mil.) ir tuo būdu nerealizuotų akcijų sąskaita sumažėjo nuo 30 ligi 23 mil. litų;

2) Centralinis Žydų Bankas koperacijai remti nerealizuotų ir nepilnai apmokėtų akcijų sąskaitą likvidavo ir akcinių kapitalą aprėžė 3 mil. litų.

Tarptautinis Bankas, vykdymas akcinių bankų įstatymo nuostatus, savo akcinių kapitalą formaliskai pakelė ligi įstatymo reikalaujamos normos (2 mil.), tačiau praktikoje viskas paliko po senovei.

Bendrai paėmus visas Did. Lietuvos kredito įstaigas (be Lietuvos Banko) suvestinių balansas padidėjo per pirmajį pusmetį apie 30 mil. litų. Pagrindinio kapitalo sumos padidėjusios visu 8 mil. litų, ir iš tos sumos 7 mil. tenka Žemės Bankui, o kita savitarpio ir smulkiojo kredito draugijų pajų kapitalams. Atsargos kapitalai padidėjo apie 0,5 mil. lt. Indėliai yra padidėję beveik 17 mil. lt., ir iš tos sumos 5 mil. tenka smulkiojo kredito draugijoms, 1 mil. lt. savitarpio kredito dėjoms, o visa kita tenka akciniam arba privatiniam bankams.

Aktyvinėse operacijose diskontas padidėjęs 9 mil. ir paskolos — 11 mil. Didžiausios sumos čia pareina iš Žemės Banko. Smulkiojo kredito draugijų paskolų pozicija pirmajį pusmetį padidėjo 6 mil. ir siekė beveik 23 mil. krikščioniškose sm. kr. d-jose ir 12,7 mil. — žydiškose. Savitarpio kredito dėjų diskonto ir paskolų pozicija padidėjo 2 mil. ir siekia 9,8 mil. lt.

Kitos balansų pozicijos tėra mažai pakitėjusios.

Lietuvos (be Klaipėdos krašto ir be Lietuvos B-ko) kredito įstaigų balansai 1928 m. liepos 1 d. (milijonais litų su tikslumu ligi 10.000).

	Žemės Ban-	Ukio Bankas	Kredito Bankas	Komerčios Bankas	C. Žydų Ban-	Tarpautinis Bankas	Koperacijos Bankas	Centr. Ūki-	M. Brauno	Š. Nuroko	Visi akcinių ir privat. bankai (a—j)	20 sav. kred.	311 sm. kr.	Visos kr. ist.	1928. VII. 1. (a—l)	Visos kred. išstaigos 1928. 1.	
	kas (a)	(b)	(c)	(d)	kas kop.	remti (e)	(f)	ninkų B-as	Bankas (i)	Bankas (j)	d-lyq (h)	d-lyq (k)	d-lyq (l)	96 sm. kr. d-jos žydiškų (m)	1928. VII. 1. (a—l)	Visos kred. išstaigos 1928. 1.	
1	Kasa	0,33	0,52	0,41	0,68	0,62	0,12	0,20	0,31	0,49	0,11	3,79	1,15	0,95	1,36	7,25	9,60
2	Diskontas	9,21	3,48	0,75	2,24	5,12	3,43	1,86	2,23	1,12	0,83	30,27	4,11	—	—	34,38	25,98
3	Paskolos	25,27	11,24	4,57	8,90	4,37	2,67	1,10	0,65	0,64	2,37	61,78	5,73	22,92	12,74	103,17	82,10
4	Korespondentai	1,02	0,56	1,27	1,67	2,73	0,66	0,19	0,19	0,49	0,05	8,83	0,62	0,55	0,15	10,15	8,35
5	Vertingi pop. . . .	—	15,23	1,01	0,46	0,07	1,06	0,16	0,02	0,05	0,00	18,06	0,02	0,40	0,41	18,89	18,31
6	Turtas	0,10	3,31	0,59	0,11	1,92	0,51	0,91	0,02	0,02	0,01	7,50	0,52	0,67	0,33	9,02	9,47
7	Kiti aktyvai	0,55	8,02	4,30	2,88	0,78	0,31	0,41	0,16	0,15	0,07	17,63	1,46	3,13	1,83	24,05	13,15
	Balansas	36,48	42,36	12,90	16,94	15,61	8,76	4,83	3,58	2,96	3,44	149,29	13,61	28,62	16,82	206,91	166,96
1	Pagrind. kap. . . .	27,08	15,00	2,00	1,50	3,00	0,57	0,45	0,32	0,50	0,50	50,92	1,30	3,10	1,33	56,65	48,51
2	Atsargos kap. . . .	1,20	28	0,06	0,38	0,01	0,01	0,09	0,01	—	—	2,04	0,12	0,52	0,40	3,08	2,52
3	Indėliai	4,14	15,49	4,11	9,46	5,75	2,72	3,14	1,89	1,34	2,31	50,35	9,10	12,61	6,98	79,04	62,41
4	Kreditoriai	0,26	2,52	0,40	0,46	1,54	4,32	0,69	0,26	—	—	10,45	0,88	8,15	5,89	25,37	22,15
5	Korespondentai	1,97	1,16	1,13	1,89	3,72	0,42	0,12	0,27	0,91	0,51	12,10	0,45	0,77	0,36	13,68	12,95
6	Kiti aktyvai	1,83	7,91	5,20	3,25	1,59	0,72	0,34	0,83	0,21	0,12	22,00	1,76	3,47	1,86	29,09	18,42
1	Inkasso	1,31	?	2,45	11,13	7,65	0,17	?	0,06	0,67	—	23,44	4,42	?	7,00	35,15	29,14
2	Garantijos	18,02	0,84	1,30	3,28	3,15	0,58	1,72	1,12	0,28	—	53,73	?	0,24	0,01	53,98	25,82
3	Nerealiz. akcijos .	22,92	—	—	—	—	1,43	—	—	—	—	—	—	—	—	24,35	32,72

Klaipėdos krašto kredito įstaigos ir jų balansai.

Seniausia Klaipėdos krašto kredito įstaiga, turbūt, bus Šilutės savitarpio kredito draugija, oficiališkai vadinama „Vereinsbank“. Ši kredito įstaiga veikia jau nuo 1865 metų, ir tai bus, rodomas, pirmutinis kredito koperatyvas ne tik Klaipėdos krašte, bet ir visoje Lietuvoje. Draugijos narių skaičius per tą laiką išauga nuo 101 n. 1865 m. ligi 1554 n. 1927 m., o narių įnašai

nuo 1065 mk. 1865 m. ligi 364.000 litų 1928 m. sau-
cio 1 d. (trumpai prieš karą buvo apie 1200 narių su
apie 330.000 mk. narių kapitalo). Dabartiniu metu ši
kredito įstaiga (su skyrium Rusnėje) savų kapitalų turi
daugiau kaip pusę milijono litų ir daugiau kaip 2,2
mil. indelių, o skolų (kreditorių) mažiau ne 80.000 lt.
Prie trijų milijonų balanso su 1,44 mil. diskontuotų

vekselių ir 1,2 mil. šiaip paskolų, tenka daryti išvadą, kad ši kredito įstaiga verčiasi savais ir vietas indėliais kapitalais.

Gana tankus tinklas Klaipėdos krašte yra dar taupymo paskolos bendrovė, vadinančią Raiffeiseno draugiją. 1928 m. sausio 1 d. iš viso jų buvo 39: Klaipedos apskritijyj 17, ir Šilutės bei Pagėgių apskr. — po 11. Kadangi Raiffaiseno pagrindinis kredito koperatyvai principališkai narių pajamų nepripažįsta ir tik įstatymo verčiami ima minimalinius įnašus, tai jų pajamų kapitalas tesiekių tik 160.000 litų, tuo tarpu kai atsargos kapitalas sudaro 210.000 lt. Principališkai šie kredito koperatyvai turi dirbtį savo narių — ūkininkų taupmenimis arba įnašais. Ir iš tikruju, šiu metu sausio 1 d. jie buvo sutraukę 7 mil. 870 tūkst. litų, t. y. 33,8% indėlių visose Klaipėdos krašto kredito įstaigose. Bet Klaipėdos krašto taupymo paskolos bendrovės dirba ir skolintais pinigais. Iš viso tokios skolų jos turi 4 780.000 litų, iš to skaičiaus 4.170.000 yra gauta iš savo centralinio banko Klaipėdoje (Raiffeisenbank), o 610.000 lt. iš kitur. Bet kadangi centralinis Raiffeiseno bankas Klaipėdoje pagrindinio kapitalo teturi tik 600.000 litų, o indėlių nepilnus tris milijonus (2,9), tad reikia prileisti, kad savaisiais pinigais šis bankas tokius didelius kreditus tiekti negalėjo. Ir tikrai, šis bankas savo balanse turi daugiau kaip 2 mil. litų saskaitoj, pavadintoj „specialinio kredito konto“. Yra rimo pagrindo manyti, kad šie du milijonai yra gauti iš užsienių.

Visos čia minėtos kredito įstaigos veikia daugiausiai ūkininkų tarpe. Šalia jų yra dar pora smulkiojo kredito draugijų, išsisteigusių Lietuvos žinomų smulkiojo kredito draugijų pagrindais ir veikiančių netiek savaisiais kapitalais ar indėliais, kiek svetimais skolintais pinigais iš kitų Lietuvos kredito įstaigų.

Stambiajam žemės ūkiui kredituoti Klaipėdos krašte nuo 1923 metų veikia dar vad. Landschafts-

bank, kuris paeina iš skyriaus tokio pat banko vienems Rytų Prūsams ir savo kilme turi šiek tiek bendra su žinomais bajorų bankais prieškarinėj Rusijoje. Šio banko balansas š. m. sausio 1 d. siekė 6,66 mil. litų, tačiau savų kapitalų teturėjo ne pilnus 200.000, o indėlių — 3,6 mil. Taip pat aktyvinėse operacijose diskontas ir paskolos sudaro tik 3,6 mil., o daugiau kaip pustrečio milijono litų abiejose balanso pusėse pažymėta neiškiu terminu „sonstige“.

Klaipėdos krašto komerciniai bankai, išskiriant Tautinį Lietuvos Banką, kilię yra taip pat iš Vokiečių bankų čia buvusių skyrių. Stambiausiaisiais iš jų Klaipėdos kredito bankas (Kreditbank), yra kilięs iš Darlehnsskasse Ost Klaipėdos skyriaus, ir savo balanse, kuris siekia 12,5 mil., indėlių terodo tik 1,4 mil., banko skolos sudaro beveik 9 mil. ir pagrindinis kapitalas 500.000 litų.

Su daug didesniu kapitalu (1,2 mil. lit.) dirbąs Klaipėdos prekybos ir pramonės bankas yra kilięs iš tuo pačiu vardu esančio banko Vokietijoje (Ostbank fuer Handel und Gewerbe), tik šito banko turimieji indėliai, kurių dauguma, reikia manyti, yra vienos piliečių, sudaro jau beveik du trečdaliu suteiktųjų skolų ir diskonto operacijų.

Svetimais pinigais verčiasi ir Javšeo bei Sommerio privatinis bankas.

Tautinis Lietuvos Bankas daugiau verčiasi indėliais, nes jų turi beveik 1,5 mil., o visas balansas siekia tik 2,2 mil. lt.

Lietuvos banko informaciją skyriaus gautieji stambesniųjų ar vidutinių *) Klaipėdos krašto kredito įstaigų balansas šiu metu sausio 1 d., visus juos sujungus Lietuvos Banko jungtiniam balansams nustatytais taip pačiais bendraisiais pažymiais, kaip ir Lietuvos kredito įstaigoms (žiūr. Liet. Banko biuvenetį š. m. liepos 15 d.), gauname šitokį vaizdą:

*) Tokių, kurių balansas siekia ne mažiau kaip 1 mil. litų.

Klaipėdos krašto kredito įstaigu balansai 1928-1-1 d.

	PAVADINIMAI	Kred. Bnkas (Mem. Kreditbank A. G.)	Kl. Prek. ir Pram. B. (M. B-k für Hand. u. Gew.)	Tautinis Lietuvos Bankas	Land- schafts- bank Memel A.G.	Raiffeisen- B. (Raffeisen- bank A. G.)	Šilutės Vereins- bank	Jawschitz u. Sommer	Kl. Taup. Pask. B-vé (M. Spar. u. Darlehn. Ver.)	Raiffeise- no kred. d-jos (39)	IŠ VISO
		Isteigimo metai	1922 m.	1920 m.	1919 m.	1923 m.	1924 m.	1865 m.	1919 m.	1917 m.	
	Isteigimo metai										
1	Kasa	0,11	0,14	0,03	0,11	0,10	0,05	0,21	0,01	0,68	1,44
2	Diskontas	1,94	0,78	0,20	0,11	1,44	0,12	0,73	—	—	5,32
3	Paskolos	9,20	2,22	0,91	3,48	5,41	1,20	3,68	0,39	11,24	37,73
4	Korespondentai	0,93	0,34	0,02	0,44	0,40	0,05	0,28	0,10	—	2,56
5	Vertingi popieriai	0,10	0,05	0,12	?	0,02	0,01	0,01	0,04	—	0,35
6	Turtas	0,24	0,69	0,63	0,00	0,01	0,28	0,00	0,00	—	1,85
7	Kiti aktyvai	—	—	0,27	2,52	0,04	0,05	—	0,05	1,42	4,35
	B a l a n s . . .	12,52	4,22	2,18	6,66	5,98	3,08	4,30	1,32	13 34	53,60
1	Pagrindinis kapitalas . . .	0,50	1,20	0,30	0,15	0,60	0,36	0,48	0,03	0,16	3,78
2	Atsargos kapitalas . . .	0,13	0,14	0,16	0,04	0,02	0,16	0,18	0,02	0,21	1,06
3	Indėliai	1,42	1,93	1,48	3,64	2,92	2,21	0,68	1,14	7,87	23,29
4	Skolos (kreditoriai) . . .	8,87	0,34	0,09	0,18	2,03	0,08	2,81	—	4,78	19,18
5	Korespondentai	1,56	0,20	0,02	0,04	0,39	0,07	—	0,03	—	2,31
6	Kiti pasyvai	0,04	0,41	0,13	2,61	0,02	0,20	0,15	0,10	0,32	3,98
	Užbalansinės saskaitos										
1	Inkasso-kom.	2,63	0,47	?	?	?	0,03	?	?	?	3,13
2	Garantijos	1,21	0,85	?	0,08	1,05	0,05	0,73	0,12	?	4,09

Be čia minėtų Klaipėdos krašto kredito įstaigų yra dar visa eilė smulkų kredito įstaigų ir tokius, kuriuos nesiteikė, prašomas, praeitų metų balansus atsiųsti.

Laukininkų Bankas. Isteigtas 1923 m. gale vardu „Laukininkų Susivienijimo Bankas“. 1927 m.

pradžioj valdybą sudarė p. p. Rožaitis, Labrencas ir Makarskas. Balansas tuo metu siekė 786.000 litų drauge su inkasso dokumentais. Pajamų kapitalas siekė 69.000 lt., atsargos kap. 5.000 lt., indėlių būta 25.000 lt. Bankas užsiima ir komerciniai tarpininkavimais.

Ūkio Kredito Bankas, įsteigtas 1922 m. vardu „Grundbesitzerbank“, o 1923 m. perkrikštytas ir perorganizuotas akcijų pagrindais su 250.000 kapitalu. Stambiausieji akcininkai—M. Rejšys ir J. Žilius. Apie šio banko veikimą nuo 1925 m. jokių informacijų Lietuvos Bankas nėra gavęs.

Klaipėdos Laukininkų Smulkaus Kredito Bankas. Įsteigtas 1924 m. Valdybą sudaro p. p. Trautrimas, Skroba ir Kaizeris. Šis bankelis savo balansus yra patiekęs, ir suvestiniuose balansuose jo neminėjome tik del jo smulkumo (šiu metų sausio 1 d. visas balansas siekė tik 53.000 litų: pagrindinis kapitalas 4.700, indėlių 450, paskolų išdavės 44 000 ir pats bankams skolingas 47.000 lt.).

Vorschuss Verein — kredito koperatyvas, veikia jau nuo 1867 m., ir balansas taip pat yra patiekęs, tačiau operacijos labai siauros: šiu metų sausio 1 d. visas balansas siekė 76.000 litų, iš tos sumos 17.000 lt. tenka narių įnašams ir 49.000 lt. priv. indėliams. Paskolų draugija yra suteikusi 42.000 lt. Valdybą sudaro p. p. Gavēnas ir Verneris, tarybos pirmininkas—Sarfetteris.

Internationale Bank A. G. įsteigtas 1923 m. su akc. kapitalo 400.000 lt. Valdytojas—L. Rostovskis. 1926 m. balansas siekė apie 2,5 mil. litų. Apie Banko veikimą naujesnių davinių negauta.

Kreditverein A. G., įsikūręs iš Raiffeiseno b-vés 1923 m. Valdybos pirmininkas Rostock. 1927 m birželio 1 d. balansas siekė 668.000 lt., iš tos sumos tenka 100.000 lt. pagr. kapitalui, 25.000 rezervams, kreditorų sąskaita sudaro 417.000 lt., skolininkų sąskaita—550.000 lt., nekilnojamas turtas—84 000 lt.

Klaipėdos Žydų Liaudies Bankas įsteigtas 1925

m. Savi ir atsargos kapitalai 1928 m. sausio 1 d. siekė 20.000 lt., kreditoriai—160.000 lt., visas balansas—233.000 lt., turi diskontavęs vekselių už 134.000 litų. Bankelio vedėjas — p. Landau.

Klaipėdos Miesto Taupomoji Kasa—Staedtische Sparkasse. Tai yra komunalinė oficialinė taupomoji kasa, už kurios operacijas atsako Klaipėdos miestas visu savo turtu. Veikia jau apie 100 metų, ir teismas duoda teisės priminėti nepilnamečių indėlius, skaitydamas juos pilnai apsaugotais. Balansu nei smulkesnių davinių negauta.

Šilutės Ūkininkų Smulkaus Kredito Bankas įsteigtas 1924 m. Tarybos pirmin. J. Strėkys 1927 m. rugsėjo mėn. balansas siekė 150.000, iš tos sumos 15.000 lt. teko pajų kapitalui, 550 litų indėliams ir apie 120.000 skoloms iš bankų. Paskolų bankas buvo išdavės 116 000 lt.

Šilutės Prekybos ir Pramonės Bankas (Heydekruger Bank fuer Handel u. Gewerbe) veikia nuo 1926 m. Tai yra daugiau privatinė bankinė kontora, prilausanti Tregeriui, Papendickui ir Draegeriui. Nei balansu, nei smulkesnių davinių apie veikimą negauta,

Roebsdenerio taupymo skolinamoji Bendrovė Šilutėje veikia nuo 1904 m. Balansas š. m. sausio 1 d. siekė 205 000 litų, iš tos sumos 11.000 lt. tenka saviems kapitalams (narių įnašams ir rezervams) ir 170.000 lt. indėliams.

Pagėgių Apskrities Bankas įsteigtas 1922 m. apskrities seimelio nutarimu ir apskritis atsako už jo operacijas visu savo turtu. Buvo įsteigės trejetą skyrių, bet del pastaruju metų nuostolių skyriai likviduoti arba likviduojami. Smulkesnių davinių apie veikimą negauta.

Lietuvos kredito įstaigų rentabilingumas.

Lietuvos kredito įstaigų rentabilingumui nustatyti tuo tarpu turime ne visai pilnus davinius, nes iš kredito inspekcijos tiekiamų suvestinių balansų tegalima gauti tik metinio grynojo pelno davinius, o metinės apyskaitos su pelno ir nuostolių arba pajamų ir išlaidų sąskaitomis gautos ne iš visų kredito įstaigų. Vis delto turimieji 1927 m. rentabilingumą atskiroms įstaigoms apytikriai parodo. Jis matyt iš paduodamos lentelės, kur, šalia metinio grynojo pelno, paduotas faktiškai sumokėtas akcinis, pagrindinis arba pajų kapitalas ir metinio pelno santykis procentais su pagrindiniu kapitalu.

Iš paduotosios lentelės matome, kad atskirų kredito įstaigų rentabilingumas labai ne vienodas. Ypač krinta į akį labai skirtinges rentabilingumas lietuviškų ir žydiškų smulkių kredito d-jų. Tačiau Lietuvos Banko informaciją skyriaus turimieji daviniai duoda rimto pagrindo manyti, kad kredito inspekcijos suvestiniuose balansuose žydių smulkių kredito d-joms pelno pozicijos neatitinka tikrenybę, kadangi žydiškųjų bankelių sąjungos suvestinių balansai, apimantys tik 85 bankelius, 1927 m. pelno parodo 124.000 lt. t. y. 42.000 daugiau, negu kredito inspekcijos parodyta pelno 101 bankeliui. Vis delto ir žydiškųjų sąjungos bankelių pelnas, lyginant jį su tų bankelių pajų kapitalu, tesudaro tik 11,49 %, t. y. tik pusę tiek, kiek rodo pelno lietuviškieji bankeliai.

Bendrai imant, labai dideli svyravimai pelno procentuose atskiroms kredito įstaigoms rodo labai skirtinges tų kredito įstaigų veikimo sąlygas bei or-

Kredito įstaigos vardas arba rūšis.	Sumokėtas pagrin. kap. (tūkst. lt.)	1927 mt. gryno pelno sudaro % nuo pagr. kap.	
		(tūkst. lt.)	%
Lietuvos Bankas	12 000	1 706	14,22
Žemės ”	19 930	1 114	5,59
Ūkio ”	15 000	126	0,84
Kredito ”	2 000	161	8,00
Komercijos ”	1 500	205	13,66
Tarptautinis ”	570	29	5,09
Centr. Žydų ”	3 050	1	0,03
Centr. Ūkininkų Bankas	310	47	15,16
Koperacijos Bankas . . .	440	16	3,63
Nuroko Banko namai . .	500	12	2,40
Brauno ”	500	12	2,40
18 Savitarpio kred. d-jų .	1 063	71	6,68
325 Liet. smulk. kred. d-jos	2 562	580	22,63
101 Žydų smul. kred. d-jos	1 361	82	6,02
Iš viso . . .	60 786	4 162	6,85
8 Klaipėdos kr. kred. jst.	3 620	359	9,92
Iš viso . . .	64 406	4 521	7,02

ganizaciją. Tie skirtumai gali būti laikinio, savaimė praeinančio pobūdžio, bet gali taip pat pareiti ir nuo esminių organizacijos arba operacijų bei kredito politikos skirtumų.

Atskirų įstaigų rentabilingumo klausimą sakyj su jų ūkiškai techninė organizacija dalinai galėtų

paaiškinti išlaidų santykiai su apyvartos sumomis. Tačiau ir čia įstaigos, kurios turi reikalo su taupmeniniais indėliais ir ilgo laiko bei stambesnėms pas-kolomis, bus geresnėj padėty, negu tos, kurios turės reikalo su komerciniais indėliais einamosiose sąskaitose ir smulkiai klijentais. Šiuo atžvilgiu, pav., Lietuvos Bankas, kuris reikalų turi ir su smulkiai, ypač ūkininkų, vekselių davėjais, šalia daugybės smulkiai mokesčių mokėtojų ir įstaigų orderių mažoms sumoms, yra daug blogesnėj padėty, negu paprasti komerciniai bankai, nekalbant jau apie Žemės Banką. Del to ir paduotieji daviniai tegali būti laikomi tik apytikriais rodikliais atatinkamų kredito įstaigų techniškai organizaciniams darbui ivertinti. Lyginamuosius davinius te-galime paduoti, be Lietuvos Banko, tik Žemės Bankui Komercijos B., Koperacijos B. ir Ūkininkų Centraliniams Bankui, nes kitų kredito įstaigų metinėse apyskaitose apyvartos daviniai neparodyta.

		Apyvartos suma (1000 lt.)	Išlaidų sumos (1000 lt.)		Išlaidų sant. su apyvarta	
			iš viso	admin. ir ūkio išl.	visu	admin. ir ūkio
Lietuvos	Bankas	9,788,983	6,530	4,216	0,07%	0,04%
Žemės	"	339,826	504	451	0,15%	0,13%
Komercijos	"	2,647,768	1,538	1,338	0,06%	0,05%
Koperacijos	"	186,138	592	281	0,32%	0,15%
Ūkininkų Central.	"	84,128	410	154	0,49%	0,18%

Klaipėdos krašto kredito įstaigų rentabilingumas praeitais 1927 m. buvo gana nevienodas. Lygiant grynaus pelnų su pagrindiniu kapitalu, pelnin-

giasias buvo privatinis Javšico-Sommerio bankas (20,8%), po jo eina Landschaftsbanks ir Darlehnskassenverein (20%), toliau Klaipėdos Kredito Bankas (16%) ir tt. Išskyurus Raiffeisenos smulk. kredito d-jas, kurio išlaidos pelno ir nuostolių sąskaitų neturime, visoms kitoms 8 kredito įstaigoms bendrosios vienų metų pajamos sudarė 2,2 mil. litų ir iš tos sumos 1,838,000 buvo išleista administracijos ir kt. einamiems reikalams, o gryno pelno liko 359,000 litų. Turint galvoje, kad visų tų įstaigų pagrindinis arba pajų kapitalas sudaro 3,62 mil. lt., išeina, kad vidutinis visų šių kredito įstaigų pelnas sudaro 9,7%. Žemiau dedamojo lentelėj yra parodyta bendrosios pajamos ir išlaidos su grynuoju pelnu ir šalimais grynojo pelno santykis su pagrindiniu arba pajų kapitalu.

Bendrosios pajamos, išlaidos ir grynas pelnas (tūkst. litų).

	Bendr. pajamos	Išlaidos	Grynas pelnas	Gryn. pel- no santyk- su p. kap.
Klaip. Kredito Bankas	450	370	80	16,0%
Kl. Prekybos ir Pramon. Bankas	330	260	70	5,51%
Tautinis Lietuvių Bankas	140	127	13	4,33%
Landschaftsbank	290	260	30	20,00%
Raiffeisenbank	200	190	10	1,67%
Vereinsbank (Šilutėje)	410	360	50	13,89%
Darlehnskassenverein (Klaip.)	67	61	6	20,00%
Javšic ir Sommer	310	210	100	20,83%
Iš viso . . .	2,197	1,838	3,59	9,92%

Lietuvos Banko veikimas.

Pastaruosius tris mėnesius Lietuvos Banko banknotų emisija mažai tepakitėjo. Banknotų apyvarta, birželio 30 d. siekusi 85,89 mil. litų, ir rugsėjo 31 d. buvo beveik ta pati (85,03 mil.). Banknotų padengimas auksu per tą laiką pakilo nuo 39,36%, ligi 40,27%, tačiau bendras auksas ir valiutos padengimas beveik 3% sumažėjo (birželio 30 d. buvo 93,55%, rugsėjo 30 d.—90,98%). Pagrindinė priežastis — sumažėjimas svetimos valiutos fondo nuo 43,91 mil. lt. birželio m. 30 d. ligi 40,95 mil. litų rugsėjo 30 d. (spalių 15 d. balanė valiutos fondas pakilo ligi 42,63 mil., o padengimas—ligi 92,6%). Metalinių pinigų apyvartoj esamas kiekis per pastaruosius tris mėnesius beveik nepakitėjo (birželio 30 d. buvo 11,40 mil., o rugsėjo 30 d.—11,57 mil. litų).

Depozitų suma per tą laiką svyravo tarp 71-74 mil. ir rugsėjo 30 d. depozitų buvo 70,89 mil. prieš 73,79 mil. birželio m. gale.

Diskonitas ir paskolos per pastaruosius tris mėnesius mažai pasikeitė, tačiau svyravimų buvo. Taip,

birželio m. gale visa diskonto ir paskolų pozicija buvo pasiekusi 84,77 mil., rugpjūčio m. viduryje buvo nukritusi ligi 82,74 mil. ir rugsėjo m. 30 d. vėl iškilo ligi 85,50 m

Naujausias diskonto ir paskolų padidėjimas parėina nuo sezoniinių kreditų žemės ūkio produktams realizuoti arba eksportuoti.

Lietuvos Banko kreditai atskirose ūkio šakose pasikeitė nedaug. Lygindami lentelėj paduotuosius davinius liepos 1 d. su daviniais spalių 1 d. mes matome, kad kreditai padidėjo visokios rūšies prekybai ir žemės ūkio draugijoms, taip pat smulkiojo kredito įstaigoms bei bankams, kurie smulkiojo kredito įstaigas finansuoja. Šis komercinių kreditų žymesnis padidėjimas yra surištas ypač su didesne prekybos apyvarta žemės ūkio reikmenimis (vien žemės ūkio mašinų prekybai kreditai padidėjo beveik visu milijonu litų) ir su prasidėjusiu pasiruošimu naujam žemės ūkio produktų eksporto sezonui.

Pinigų apyvarta ir jų padengimas 1922—1928 m.

Metai ir mėn.	Liet. Banko banknotus padengiamieji rezervai (milijonais litų)				Pinigai apyvartoje (milijonai litų)			Liet. Banko apyvartos paleistų banknotų padengimas %	
	Auksas	Sidabro 50% vertė	Aukso vertės valiutos	Iš viso	L. Banko banknotai	Sidabriniai ir var. al. pinigai	Iš viso	Auksu	Auksu ir aukso vertės valiutomis
1922 m. XII — 31 d.	15,19	—	17,95	33,14	30,23	—	30,23	50,25	109,65
1923 " III — 31 "	15,82	0,05	28,55	44,42	42,36	—	42,36	37,35	104,86
" " VI — 30 "	16,29	0,09	35,52	51,90	48,58	—	48,58	33,53	106,85
" " IX — 30 "	16,39	0,12	37,20	53,71	53,56	—	53,56	30,60	100,28
" " XII — 31 "	16,45	0,13	46,52	63,10	60,07	—	60,07	27,38	105,04
1924 m. III — 31 "	24,13	0,03	56,75	80,91	71,25	—	71,25	33,87	113,56
" " VI — 30 "	24,48	0,05	55,39	79,92	67,86	—	67,86	36,07	117,77
" " IX — 30 "	25,38	0,02	50,50	75,90	74,48	—	74,48	34,08	101,90
" " XII — 31 "	30,78	0,03	62,26	93,07	92,98	—	92,98	33,10	100,10
1925 m. III — 31 "	32,86	0,01	56,71	89,58	94,03	0,60	94,63	34,95	95,27
" " VI — 30 "	33,35	0,02	34,57	67,94	79,28	1,62	80,90	42,07	85,70
" " IX — 30 "	33,65	0,02	24,77	58,44	81,09	2,34	83,43	41,50	72,07
" " XII — 31 "	32,29	2,74	30,40	65,43	81,92	4,53	86,45	39,42	79,87
1926 m. III — 31 "	30,29	4,26	37,69	72,24	90,04	7,41	97,45	33,61	80,23
" " VI — 30 "	30,50	3,40	27,00	60,90	79,47	9,09	88,56	38,38	76,63
" " IX — 30 "	31,05	2,83	22,77	56,65	75,84	10,22	86,06	40,94	74,70
" " XII — 31 "	31,36	2,57	37,18	71,11	86,79	10,73	97,52	36,13	81,93
1927 m. I — 31 "	31,39	2,54	37,57	71,50	86,65	10,79	97,44	36,23	82,52
" " II — 28 "	31,40	2,48	39,20	73,08	90,48	10,88	101,36	34,70	80,77
" " III — 31 "	31,40	2,48	42,07	75,95	91,11	10,86	101,97	34,46	83,36
" " IV — 30 "	31,42	2,46	39,22	73,10	89,87	10,88	100,75	34,96	81,34
" " V — 31 "	31,63	2,46	39,41	73,50	91,01	10,89	101,90	34,75	80,76
" " VI — 30 "	31,65	2,47	39,93	74,05	87,08	10,88	97,96	36,35	85,04
" " VII — 31 "	31,87	2,46	34,80	69,13	84,26	10,91	95,17	37,82	82,04
" " VIII — 31 "	32,35	2,47	32,95	67,77	83,57	10,89	94,46	38,71	81,09
" " IX — 30 "	32,36	2,43	38,36	73,15	88,47	10,98	99,45	36,58	82,68
" " X — 31 "	32,37	2,37	41,71	76,45	96,53	11,16	107,69	33,53	79,20
" " XI — 30 "	32,58	2,34	49,10	84,02	98,34	11,03	109,37	33,13	85,44
" " XII — 31 "	33,20	2,32	51,56	87,08	96,61	11,31	107,92	34,36	90,14
1928 m. I — 31 "	33,22	2,33	57,12	92,67	100,86	11,27	112,13	32,94	91,88
" " II — 29 "	34,19	2,34	57,13	93,66	99,56	11,25	110,81	34,34	94,07
" " III — 31 "	34,20	2,26	53,86	90,32	101,54	11,41	112,95	33,68	88,95
" " IV — 30 "	34,21	2,25	51,00	87,46	96,03	11,41	107,44	35,62	91,08
" " V — 31 "	34,22	2,26	48,01	84,49	90,60	11,38	101,98	37,77	93,26
" " VI — 30 "	34,24	2,26	43,91	80,41	85,95	11,40	93,36	39,83	93,55
" " VII — 15 "	34,24	2,26	42,44	78,94	83,54	11,40	94,94	40,99	94,49
" " VII — 31 "	34,25	2,23	42,75	79,23	85,56	11,45	97,01	40,03	92,60
" " VIII — 15 "	34,25	2,22	42,43	78,90	83,94	11,48	95,42	40,80	93,98
" " VIII — 31 "	34,22	2,23	42,52	78,97	84,56	11,44	96,00	40,47	93,39
" " IX — 15 "	34,24	2,21	41,49	77,94	81,34	11,49	92,83	42,09	95,82
" " IX — 30 "	34,24	2,17	40,95	77,36	85,03	11,57	96,60	40,27	90,98
" " X — 15 "	34,25	2,15	42,63	79,03	85,32	11,63	96,95	40,14	92,63

Lietuvos Banko kreditai atskirose ūkio šakose.

Ūkio šakos	Milijonais litų				Procentais			
	1928 X—I	1928 VII—I	1928 I—I	1927 VII—I	1928 X—I	1928 VII—I	1928 I—I	1927 VII—I
1. Importo prekyba { a) didmenų prek.	1,00	1,09	1,47	0,21	1,16	1,29	1,74	0,32
b) mažmenų "	0,25	0,24	0,28	0,07	0,29	0,28	0,33	0,11
c) vartotojų b-vės	1,49	1,06	1,37	1,22	1,73	1,26	1,63	1,85
2. Žemės ūkio mašinų prekyba	2,88	1,93	2,35	1,69	3,34	2,29	2,78	2,55
3. Eksporto	20,36	19,58	19,54	13,11	23,65	23,21	23,14	19,74
4. Smulkioj žem. ūkio produktų prekyba	0,96	1,32	0,99	0,53	1,12	1,56	1,17	0,79
5. Žemės ūkis { a) žem. ūkio d-jos ir s-gos	3,38	3,00	3,40	2,31	3,93	3,56	4,03	3,48
b) ūkininkai	5,30	5,76	2,36	3,81	6,16	6,83	2,79	5,74
6. Kredito išt. { a) sm. kr-to d-jos, taup.	5,04	4,28	6,31	5,18	5,85	5,07	7,47	7,80
pask. b-vės ir kop. b-kai								
b) b-kai bei b-kų namai								
ir sav. kred. d-jos	12,01	11,38	14,81	11,85	13,95	13,48	17,53	17,86
7. Pramonė	31,37	32,78	29,11	24,41	36,44	38,84	34,48	36,78
8. Namų savininkai	0,33	0,34	0,38	0,22	0,38	0,40	0,45	0,33
9. Laisvųjų profesijų žmonės ir vald.	0,08	0,10	0,17	0,13	0,09	0,12	0,20	0,20
10. Lombardo paskolos	0,11	0,11	0,12	0,13	0,13	0,13	0,15	0,19
11. Kiti kreditai	1,53	1,42	1,78	1,50	1,78	1,68	2,11	2,26
Iš viso	86,09	84,39	84,44	66,37	100,00	100,00	100,00	100,00

Lietuvos Banko balansai

nuo veikimo pradžios iki 1928 m. spalį 15 d. (milijonais litų su tikslumu ligi 10.000 tūkst.)

Ketvirčių pavadinimas	A K T Y V A S						Balansas	P A S Y V A S					
	Bendras aukso fondas	Bendras sidabro fondas	Vario alumin. pinigai	Sveti- moji valiuta	Diskont. ir paskolos	Kiti aktyvai		Akcinis kapitalas	Atsargos kapitalas	Bankno- tai apy- vartoje	Depo- zitai ir indėliai	Kiti pasyvai	
1922 m. XII—31	15,19	0,00	—	17,95	8,57	3,05	44,76	12,00	—	30,23	0,24	2,29	
1923 m. III—31	15,82	0,10	—	28,55	12,89	4,55	61,91	12,00	—	42,36	4,23	3,31	
VI—30	16,29	0,18	—	35,52	12,73	7,39	72,11	12,00	—	48,58	7,48	4,06	
IX—30	16,39	0,25	—	37,20	13,62	7,45	74,91	12,00	—	53,56	6,80	2,55	
XII—31	16,45	0,26	—	46,52	16,52	10,82	90,57	12,00	—	60,07	14,11	4,39	
1924 m. III—31	24,13	0,06	—	56,75	25,49	20,38	126,81	12,00	—	71,25	32,66	10,90	
VI—30	24,48	0,09	—	55,39	30,91	26,22	137,08	12,00	0,10	67,86	42,91	14,21	
XI—30	25,38	0,04	—	50,50	32,41	38,87	147,19	12,00	0,10	74,48	35,56	25,06	
XII—30	30,78	0,06	—	62,26	36,68	31,30	161,08	12,00	0,10	92,98	31,35	24,64	
1925 m. III—31	32,86	0,02	2,02	56,71	39,59	27,40	158,59	12,00	0,63	94,03	31,28	20,65	
VI—30	33,35	0,05	2,68	34,57	38,21	25,25	134,11	12,00	0,63	79,28	24,59	17,62	
IX—30	33,65	0,05	1,97	24,77	41,74	28,16	130,33	12,00	0,63	81,09	13,45	23,16	
XII—31	32,29	5,48	1,79	30,40	49,20	32,84	152,00	12,00	0,86	81,92	24,37	33,09	
1926 m. III—31	30,29	8,52	1,87	37,69	48,15	23,02	149,54	12,00	0,86	90,04	22,57	24,07	
VI—31	30,50	6,80	1,91	27,00	44,41	23,32	133,94	12,00	0,86	79,47	19,19	22,42	
IX—30	31,05	5,67	1,92	22,77	45,91	27,32	134,63	12,00	0,86	75,84	20,40	25,54	
XII—31	31,36	5,15	1,92	37,18	51,90	29,15	156,66	12,00	0,86	86,79	34,50	22,50	
1927 m.	I 15 d.	31,38	5,13	1,93	36,30	52,08	27,49	154,31	12,00	0,86	84,05	35,12	22,29
I 31 d.	31,39	5,07	1,94	37,57	52,75	28,19	156,91	12,00	0,86	86,65	34,34	23,06	
II 15 d.	31,40	5,03	1,95	38,63	56,76	26,36	160,12	12,00	0,86	87,68	36,87	22,71	
II 28 d.	31,40	4,97	1,95	39,20	56,87	26,28	160,66	12,00	1,00	90,48	35,89	21,29	
III 15 d.	31,40	4,96	1,96	41,04	58,58	25,61	163,55	12,00	1,00	91,61	38,06	20,88	
III 31 d.	31,40	4,95	1,98	42,07	58,55	27,39	166,35	12,00	1,00	91,11	38,88	23,35	
IV 15 d.	31,41	4,89	1,97	41,09	56,91	29,04	165,32	12,00	1,00	92,01	37,16	23,15	
IV 30 d.	31,42	4,92	1,99	39,22	56,24	28,74	122,53	12,00	1,00	89,87	37,17	22,49	
V 15 d.	31,42	4,92	1,99	37,74	58,54	29,33	163,94	12,00	1,00	88,65	38,77	23,52	
V 31 d.	31,63	4,92	1,99	39,41	58,68	30,35	166,98	12,00	1,00	91,01	38,19	24,78	
VI 15 d.	31,63	4,91	1,98	39,50	57,98	30,84	166,84	12,00	1,00	88,01	42,89	22,95	
VI 30 d.	31,65	4,94	1,99	39,93	59,50	31,77	169,76	12,00	1,00	87,08	44,01	25,68	
VII 15 d.	31,65	4,93	1,97	37,28	59,60	30,64	166,07	12,00	1,00	83,78	46,21	23,08	
VII 31 d.	31,87	4,92	1,97	34,80	60,42	32,29	166,27	12,00	1,00	84,26	42,62	26,39	
VIII 15 d.	32,18	4,93	1,97	32,21	60,10	31,76	163,15	12,00	1,00	82,37	42,03	25,75	
VIII 31 d.	32,35	4,94	1,97	32,95	60,39	33,87	166,47	12,00	1,00	83,57	43,06	26,84	
IX 15 d.	32,35	4,90	1,96	35,81	61,31	34,55	170,88	12,00	1,00	84,23	45,81	27,84	
IX 30 d.	32,36	4,87	1,94	38,36	62,88	39,60	180,02	12,00	1,00	88,47	46,34	32 22	
X 15 d.	32,37	4,80	1,93	39,20	65,00	38,34	181,63	12,00	1,00	90,92	48,50	29,21	
X 31 d.	32,37	4,74	1,91	41,71	66,24	32,23	179,21	12,00	1,00	96,53	49,34	20,34	
XI 15 d.	32,57	4,68	1,88	47,01	69,23	21,95	177,32	12,00	1,00	96,26	54,86	13,19	
XI 30 d.	32,58	4,68	1,89	49,10	73,18	18,31	179,73	12,00	1,00	98,34	57,65	10,75	
XII 15 d.	33,20	4,55	1,82	47,37	75,83	14,69	177,47	12,00	1,00	96,02	60,15	8,30	
XII 31 d.	33,20	4,64	1,85	51,56	81,07	13,52	185,85	12,00	1,00	96,61	65,07	11,17	
1928 m.	I—15 d.	33,21	4,63	1,86	50,37	82,33	14,56	186,96	12,00	1,00	96,33	66,25	11,39
I—31 d.	33,22	4,66	1,87	57,12	81,89	13,13	191,89	12,00	1,00	100,86	64,65	13,37	
II—15 d.	34,18	4,65	1,87	56,67	79,32	13,28	189,98	12,00	1,00	100,06	64,63	12,29	
II—29 d.	34,19	4,68	1,87	57,13	77,87	13,59	189,34	12,00	1,00	99,56	65,75	11,04	
III—15 d.	34,20	4,65	1,88	53,66	77,88	13,86	186,13	12,00	1,00	96,23	64,56	12,33	
III—31 d.	34,20	4,52	1,88	53,86	81,45	14,31	190,22	12,00	1,20	101,54	63,32	12,16	
IV—15 d.	34,20	4,47	1,88	51,90	81,28	14,57	188,31	12,00	1,20	96,55	66,40	12,16	
IV—30 d.	34,21	4,50	1,88	51,00	83,46	14,68	189,74	12,00	1,20	96,03	69,79	10,73	
V—15 d.	34,22	4,51	1,89	50,65	82,62	15,05	188,94	12,00	1,20	91,55	73,51	10,68	
V—31 d.	34,22	4,53	1,88	48,01	83,73	15,21	187,59	12,00	1,20	90,60	73,29	10,49	
VI—15 d.	34,23	4,55	1,89	44,79	82,85	15,30	183,61	12,00	1,20	85,24	74,33	10,84	
VI—30 d.	34,23	4,51	1,89	43,91	84,77	15,50	184,82	12,00	1,20	85,95	73,79	11,87	
VII—15 d.	34,24	4,51	1,89	42,44	83,29	15,78	182,15	12,00	1,20	83,54	72,19	13 22	
VII—31 d.	34,25	4,45	1,90	42,75	83,83	16,10	182,29	12,00	1,20	85,56	70,86	12,67	
VIII—15 d.	34,25	4,43	1,89	42,43	82,74	16,30	182,03	12,00	1,20	83,94	71,69	13,20	
VIII—31 d.	34,22	4,45	1,89	42,52	82,84	16,53	182,46	12,00	1,20	84,56	71,98	12 22	
IX—15 d.	34,24	4,42	1,89	41,49	83,71	16,71	182,46	12,00	1,20	81,34	74,29	13 62	
IX—30 d.	34,24	4,35	1,88	40,95	85,50	17,48	184,40	12,00	1,20	85,03	70 89	15,28	
X—15 d.	34,25	4,30	1,87	42,63	86,63	17,83	187,51	12,00	1,20	85,32	74,11	14,87	

**Lietuvos Banko diskontas ir paskolos
1922-28 m.
(mil. lt.)**

	Diskonto ir pasko- lų iš viso	T a m e s k a i č i u j e			
		Diskontuoti vekselai ir tratos	Kreditai ve- seliai spec. ein. sąsk.	Kreditai laid. prekem., važ- tarasių ion- bardo pask. irp.	
1922 m.	XII—31	8,58			
1923 "	III—31	12,89	3,54	8,43	92
" "	VI—31	12,73	5,58	6,29	86
" "	IX—30	13,62	6,90	5,37	1,35
" "	XII—31	16,52	9,54	5,96	1,02
1924 "	III—31	25,49	15,65	7,97	1,87
" "	VI—30	30,91	17,14	10,13	3,64
" "	IX—30	32,41	18,80	10,56	3,55
" "	XII—31	36,68	18,00	13,56	5 12
1925 "	III—31	39,59	17,93	16,16	5,50
" "	VI—30	38,21	16,78	17,00	4,43
" "	IX—30	41,74	17,66	18,66	5,42
" "	XII—31	49,20	14,84	30,28	4,08
1926 "	III—31	48,15	12,88	31,82	3,45
" "	VI—30	44,41	11,93	29,24	3,24
" "	IX—31	45,91	13,03	30,08	2 80
" "	XII—31	51,01	14,29	31,96	4,76
1927 "	I—31	52,75	14,78	30,52	7,45
" "	II—28	56,87	16,40	29,57	10,88
" "	III—31	58,55	17,34	29,41	11,80
" "	IV—30	56,24	18,99	28,35	8,97
" "	V—31	58,68	20,31	29,75	8,62
" "	VI—30	59,50	20,13	31,39	7,98
" "	VII—31	60,42	19,94	32,78	7,70
" "	VIII—31	60,39	20,24	32,86	7,79
" "	IX—30	62,88	22,62	32,69	7,57
" "	X—31	66,24	23,10	34,50	8,64
" "	XI—30	73,18	27,70	36,05	9,43
" "	XII—31	81,07	31,39	38,76	10,92
1928 "	I—31	81,89	30,31	33,93	12,22
" "	II—29	77,87	30,06	36,26	11,55
" "	III—31	81,45	31,78	37,52	12,15
" "	IV—30	83,46	33,20	38,70	11,56
" "	V—31	83,73	33,09	39,52	11,12
" "	VI—30	84,77	33,17	39,86	11,74
" "	VII—31	82,83	33,09	38,82	10,92
" "	VIII—31	82,84	33,36	38,61	10,87
" "	IX—30	85,50	34,20	39,58	11,72

Lito kursas užsienio biržose.

š. m. rugsėjo ir spalių mén.

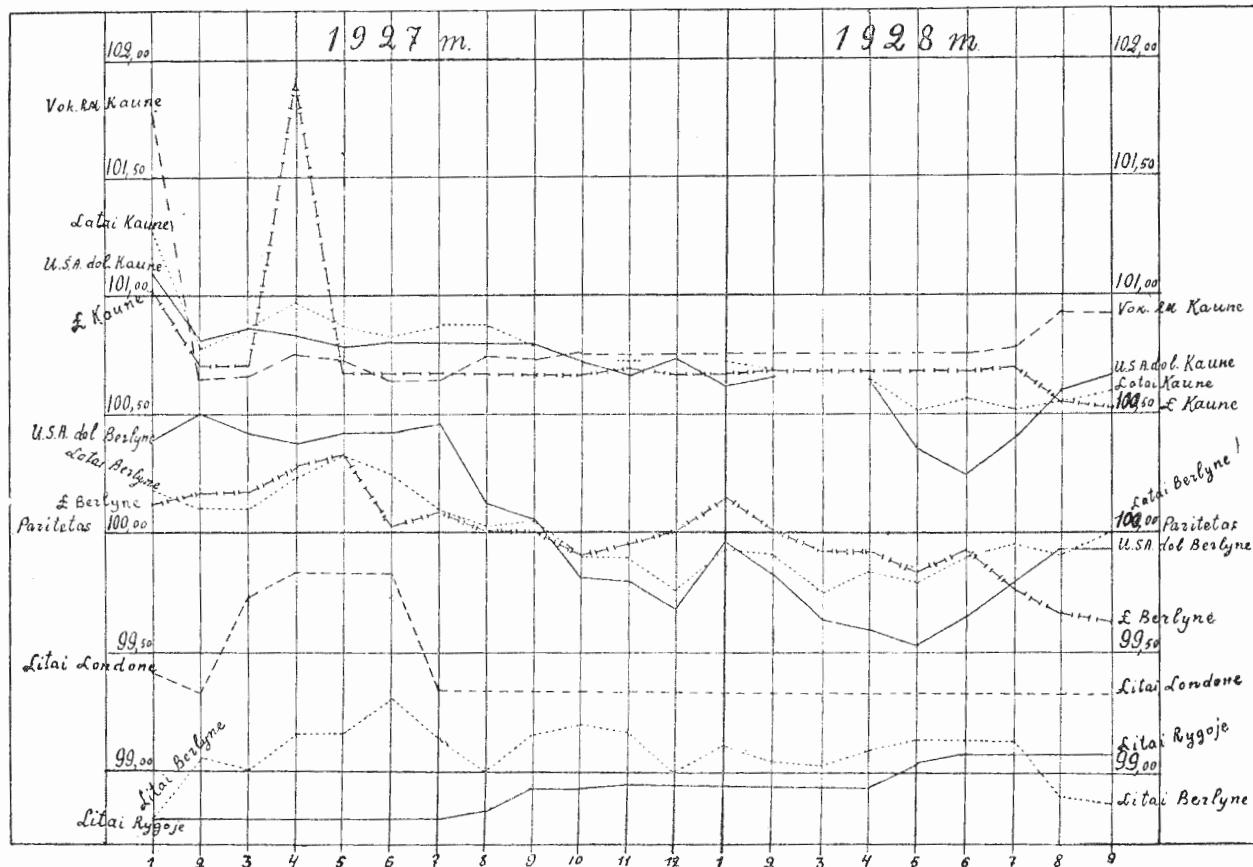
Rugsėjo mén.	Berlynas 100 lt.	Londonas £ 1	Praha 100 lt.	Ryga 100 lt.
IX 1 d.	41,55	49,00	—	51,35
" 3 "	41,45	49,00	334,00	51,35
" 4 "	41,50	49,00	334,00	51,35
" 5 "	41,55	49,00	334,00	51,35
" 6 "	—	49,00	334,00	51,35
" 7 "	41,50	49,00	334,00	51,35
" 8 "	41,50	49,00	334,00	51,35
" 10 "	—	49,00	334,00	51,35
" 11 "	41,45	49,00	334,00	51,35
" 12 "	41,50	49,00	333,50	51,35
" 13 "	41,45	49,00	334,00	51,35
" 14 "	41,53	49,00	334,00	—
" 15 "	41,50	49,00	334,00	51,35
" 17 "	41,50	49,00	334,00	51,85
" 18 "	41,50	49,00	334,00	51,35
" 19 "	—	49,00	334,00	51,35
" 20 "	41,55	49,00	334,00	51,35
" 21 "	41,50	49,00	335,00	51,35
" 22 "	41,50	49,00	335,00	51,35
" 24 "	41,50	49,00	335,00	51,35
" 25 "	41,50	49,00	333,50	—
" 26 "	41,45	49,00	334,00	51,35
" 27 "	41,55	49,00	334,00	51,35
" 28 "	41,55	49,00	—	51,35
" 29 "	41,58	49,00	334,00	51,35
X 1 d.	41,55	49,00	334,00	51,35
" 2 "	41,60	49,00	334,00	51,35
" 3 "	41,60	49,00	334,00	51,35
" 4 "	41,55	49,00	334,00	51,35
" 5 "	41,58	49,00	334,00	51,35
" 6 "	41,58	49,00	—	51,35
" 8 "	41,60	49,00	334,00	51,35
" 9 "	41,60	49,00	334,00	51,35
" 10 "	41,55	49,00	334,00	51,35
" 11 "	41,63	49,00	—	51,35
" 12 "	41,58	49,00	334,00	51,35
" 13 "	41,55	49,00	334,00	51,35
" 15 "	41,55	49,00	334,00	51,35
" 16 "	41,60	49,00	333,50	51,35
" 17 "	—	49,00	—	51,35
" 18 "	41,68	49,00	—	51,35

Lito kursas užsienio biržose.

Valiutų ir vertenybių kursas Kauno biržoje.

Menesiai	Londonas		Berlynas		Ryga		Praha		Skaitoma litais už									
	It. už £	lt. už 100 lt.	markės	100 lt.	100 lt.	100 lt.	kronos	1 dol.	1 ang. sv.	100 vok. mk.	100 latų	100 fr. frankų	Liet. B-ko akc.	Laisv. p.				
1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	
Aukso paritet	48,666	41,979	51,826	—	10,00	48,666	238,20	193,00	193,00	100,00	100,00	—	—	—	—	—	—	
I.	48,96	49,00	41,51	41,60	51,20	51,28	330,—	333,—	10,11	10,06	49,16	49,00	242,41	240,00	195,45	194,45	39,41	—
II.	49,00	49,00	41,58	41,58	51,20	51,28	320,—	—	10,08	10,07	49,01	49,00	239,75	240,00	194,50	194,34	39,75	—
III.	48,80	49,00	41,56	—	51,20	51,28	332,50	335,50	10,09	—	49,01	49,00	239,77	240,00	194,68	—	39,60	—
IV.	48,75	49,00	41,62	41,60	51,20	51,28	334,50	335,—	10,08	10,07	49,61	49,00	239,99	240,00	194,90	194,26	39,62	39,45
V.	48,75	49,00	41,62	—	51,20	51,32	333,—	335,—	10,08	10,04	49,00	49,00	239,92	240,00	194,70	194,00	39,60	—
VI.	48,75	49,00	41,69	41,62	51,20	51,35	333,—	333,—	10,08	10,03	49,00	49,00	239,75	240,00	194,60	194,00	39,57	—
VII.	49,00	49,00	41,61	41,61	51,20	51,35	335,—	333,85	10,08	10,04	49,01	48,96	239,77	239,98	194,70	194,00	39,51	39,40
VIII.	49,00	49,00	41,56	41,52	51,22	51,35	334,—	333,58	10,08	10,08	49,00	48,95	239,99	239,62	194,70	194,07*	39,60	39,53
IX.	49,00	49,00	41,62	41,51	51,27	51,35	—	334,09	10,08	10,08	49,00	48,94	239,97	240,39	194,53	194,15	39,59	39,36*
X.	49,00	—	41,64	—	—	—	10,07	—	48,99	—	240,00	—	—	—	39,60	—	76,00	—
XI.	49,00	—	41,63	—	51,28	—	10,07	49,00	—	240,00	194,39	—	39,40	—	80,00	—	70,00	—
XII.	49,00	—	41,56	—	51,28	—	—	10,07	49,00	—	240,00	—	39,45	—	85,00	—	79,00	—

* Nominalinis kursas.

Valiutų kurso indeksai (aukso paritetas=100).**Valiutų kurso rodikliniai skaičiai arba indeksai.**

Žemai dedamoj diagramoj rodikliniais skaičiais parodyti valiutų kursai Kauno ir Berlyno biržose ir lito kursas, be to, Londono ir Rygos biržose. Iš jos mes matome, aukso paritetą prilyginus šimtui, kad mūsų litas mažiausia buvo vertinamas Rygos biržoje ir daugiausia — Londone, ir tik pastaraisiais mėnesiais Rygos biržoje litas vertinamas brangiau ne Berlyne, kur jis apie 0,2% nukrito. Tačiau prisiriūrėję svaro kursui Berlyne, mes matome, kad kaip tik tuo pačiu laiku Berlyno biržoje nukrito ir Anglijos svaro kursas. Kauno biržoje iš svetimų valiutų aukščiausia stovi Vokiečių markė. Tai, be abejonės, turi ryšio su užsienių prekybos atsiskaitymais (bendrai paėmus, beveik visą laiką iš Vokietijos daugiau importuojama, negu eksportuojama).

Iš paduotosios diagramos taip pat matyti, kad mūsų litas Berlyno biržoje vertinamas žemiau, negu kitos valiutos, o litų kurso atžvilgiu negiamas reiškinys pareina nuo trejopos rūšies veiksnių.

Visų pirmą, Berlyno biržoje maklieriu provizija visoms Rytų Europos valiutoms, taigi ir litui, yra nustatyta apie du kartu didesnė, negu kitoms valiutoms. Ši priemonė oficiališkai aiškinama tuo, kad šių valiutų mažesni kiekiai kotruojami. Antra, be mažesnių pa-

klausų litams tiesioginiams atsiskaitymams, kitų valiutų vokiečiai reikalingi dar ir reparacijų mokėjimams. Ir trečia, tiek Lietuvos piliečiai savo mokėjimams užsieniuose, tiek svetimieji mokėjimams Lietuvoje vis dar daugiau naudoja kurią nors svetimą valiutą (dažniausia dolerius arba svarus), o ne atsiskaito litais. O visa tai pačius drauge gula ant lito kurso tiek Kaune, tiek svetimose biržose.

Svetimos valiutos pardavimas (mil. litų).

	Lietuvos banke		Kauno biržoje	
	1927	1928	1927	1928
1927 met.	I .	10,67	16,47	3,22
" "	II .	9,20	16,75	1,42
" "	III .	13,71	17,54	4,68
" "	IV .	14,58	14,55	6,82
" "	V .	11,77	16,77	3,94
" "	VI .	10,93	14,99	3,66
" "	VII .	16,42	13,00	6,35
" "	VIII .	13,56	11,85	4,30
" "	IX .	7,15	14,42	1,03
" "	X .	7,15		1,11
" "	XI .	9,30		2,20
" "	XII .	14,87		4,81

Valiutų ir vertenybių kursai Kauno biržoje.

Diena	New-York \$ 1 ček.	London £ 1 ček.	Berlynas RM 100	Köpen- haga 100 kronų	Ryga 100 latų	Paryžius 100 frankų	Maskva 1 červ.	L. B. akcijos	Laisvės paskola
rugsėjo 3 d.	10,09	48,95	240,25	268,90	—	39,35	51,75	94,—	74,50
4 "	10,07	48,93	240,30	268,90	194,15	39,375	51,75	94,—	74,50
5 "	10,06	48,93	240,40	268,90	194,15	39,375	51,75	94,—	74,25
6 "	10,06	48,95	240,30	268,90	194,15	39,375	51,75	94,—	73,50
7 "	10,06	48,93	240,30	268,90	194,15	38,375	51,75	94,—	73,50
10 "	10,07	48,95	240,38	268,90	194,15	39,375	51,75	94,—	73,50
11 "	10,07	48,95	240,39	268,90	194,15	39,375	51,75	94,—	74,—
12 "	10,07	48,94	240,38	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	74,—
13 "	10,06	48,94	240,40	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	74,—
14 "	10,07	48,94	240,45	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	74,—
17 "	10,07	48,93	240,35	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	74,—
18 "	10,07	48,92	240,33	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	74,—
19 "	10,07	48,93	240,35	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	72,80
20 "	10,07	48,93	240,40	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	72,75
21 "	10,09	48,93	240,43	268,90	194,15	39,35	51,75	93,—	73,50
24 "	10,09	48,89	240,40	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	73,75
25 "	10,07	48,90	240,45	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	73,75
26 "	10,07	48,90	240,38	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	73,75
27 "	10,07	48,90	240,38	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	73,75
28 "	10,07	48,92	240,29	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	72,75
Aukš. . .	10,09	48,95	240,45	268,90	194,15	39,38	51,75	94,—	74,50
Žem. . .	10,06	48,89	240,25	268,90	194,15	39,35	51,75	93,—	72,75
Vid. . . .	10,07	48,93	240,36	268,90	194,15	39,36	51,75	93,95	73,88
spalių 1 d.	10,06	48,89	240,33	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	73,75
2 "	10,07	48,91	240,37	268,90	194,15	39,35	51,75	94,—	73,75
3 "	10,07	48,91	240,30	268,90	194,15	39,35	51,75	92,—	73,75
4 "	10,07	48,91	240,25	268,90	194,15	39,35	51,75	92,25	73,75
5 "	10,09	48,91	240,27	268,90	194,15	39,50	51,75	91,25	73,75
8 "	10,07	48,83	240,20	268,90	194,15	39,35	51,75	92,—	73,75
9 "	10,07	48,90	240,—	268,90	194,13	39,35	51,75	92,50	73,38
10 "	10,07	48,90	240,08	268,90	194,15	39,38	51,75	92,50	73,25
11 "	10,07	48,90	240,—	268,90	194,15	39,35	51,75	92,50	73,75
12 "	10,06	48,90	240,—	268,90	194,15	39,35	51,75	92,50	73,75
15 "	10,06	48,88	240,—	268,90	194,15	39,35	51,75	93,25	74,25
16 "	10,06	48,88	240,—	268,90	194,10	39,35	51,75	93,—	73,25
17 "	10,06	48,90	240,03	268,90	194,20	39,35	51,75	93,—	73,75
18 "	10,08	48,90	240,15	268,90	194,15	39,35	51,75	93,—	73,—
19 "	10,08	48,90	240,25	268,90	194,15	39,35	51,75	93,—	73,05

Kai kurių javų kainos 1928 m.

	Sausio pradžioj	Birželio pradžioj	Liepos pradžioj	Rugpjūčio pradžioj	R u g s ē j o		Spalių vidury
					pradžioj	pabaigoj	
Kviečiai							
<i>Chicago</i> (centai už bušelį) . . .	130	140	133	112	110	116	115—118
<i>Berlynas</i> (markės už 1000 klgr.)	233—236	243—245	249—251	236—239	110—214	209—212	210—213
<i>Londone</i> (šilingai už kvarterį N. Manitobos Nr. 1)			54	48	45	46—7	48—489
Rugiai							
<i>Berlynas</i> (markės už 1000 kg.)	234—237	270—272	268—270	140—247	215—217	209—211	206—209
<i>Chicago</i> (centai už bušelį) . . .	108—10	125—6	118—9	101	93	109	103—106
Avižos							
<i>Berlyne</i> (markės už 1000 kg.) .	200—211	260—65	251—61	248—60	199—200	194—205	209
<i>Chicago</i> (centai už bušelį) . . .	55	55 ^{1/8}	52	38	41	43	43 ^{7/8}
Miežiai							
<i>Berlyne</i> (markės už 1000 kg.) .	220—270	248—278	243—203	220—237	200—252	202—251	200—251
<i>Antverpene</i> (mk, už 100 kg.) .	20,45	21,90	20,80	19,95	18,20	16,44	
Linai							
<i>Londone</i> „Riga ZK“ svarai už toną 1016 kg.		102-0	97-0	97-0	97-0-98-0	94-97	92-93